

VAKARŲ VOKIETIJOS RINKIMAI

DVI DIDŽIOSIOS VOKIETIJOS POLITINĖS PARTIJOS, KRIKŠČIONYS DEMOKRATAI IR SOCIALDEMOKRATAI, RINKIMINĖ PROPAGANDĄ PRADĖJO NEISRYSKINDAMI SAVO IDEOLOGINIŲ AR POLITINIŲ SKIRTUMŲ. — PARTIJOS ŽADA UŽTIKRINTI DABARTINĘ GEROVĘ, KAS GALI PRIVESTI PRIE DVIEJŲ PARTIJŲ KOLIACINĖS VYRIAUSYBĖS.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Rugsėjo 19 dieną įvyksiančius V. Vokietijos seimo rinkimus nuolėms pramoningo Rėino ir Ruhro krašto nusiteikimas. Čia ne tik daugiau gyventojų negu kitose federalinės Vokietijos respublikos provincijose, bet ir socialdemokratams turi daugiau šansų negu kitur. Reikia atsiminti, kad per šių metų rinkimus viešosios nuomonės tyrinėtojai socialdemokratams duoda daugiau šansų negu bet kada anksčiau nuo pat pirmų rinkimų 1949 metais.

Aplamai imant, Vokietijos socialdemokratams atsiribojus nuo marksizmo, o krikščionims demokratams pasisakant už didesnę valstybės kišimąsi į socialinius bei ūkinius reikalus, tarp abiejų didžiųjų Vokietijos partijų nėra labai didelio skirtumo. Maždaug tų pačių pažiūrų abi partijos yra ir užsienio politikoje. Tai matyti ir iš šūkių, su kuriais abi partijos eina į rinkimus. Socialdemokratams šūkis: "pažanga ir drąsa užtikrina ateitį", o krikščionys demokratams: "patyrimas ir pastovumas apsaugo pasiekimus". Čia aiškiai primenama gerovė, kuria šiandien džiaugiasi Vokietija. Socialdemokratams muša ant to, kad krikščionys demokratams buvo jau pakankamai ilgai valdžioje ir kraštui reikia valdžios permainos.

Pagal liepos pabaigoje praves- tą apklausinėjimą atrodo, kad abi didžios partijos gali surinkti labai panašų balsų skaičių. Už jas pasisakė maždaug po trečdali vi- sų apklaustųjų, 25% rinkėjų dar nebuvo apsisprendę, apie 7% bal- suos už mažą Laivų demokra- tų (liberalų) partiją.

Iš gyventojų priešrinkiminių nuotaikų daroma išvada, kad nė viena didžiųjų partijų negaus ab- solutinės daugumos ir todėl jau prasidėjo spekuliacijos dėl gali- mos koalicijos. Dabar kraštą val- do krikščionių demokratų - libe- ralų koalicija, tačiau daug krikš- čionių demokratų politikų jau rim- tai galvoja apie "die Grosse Ko- alition" su socialdemokratais. Prieš ją griežtai pasisakė dabar- tinis kancleris Ludwigas Erhar- das, todėl beveik tikra, kad jei krikščionys demokratams nelaimės absoliutinės daugumos, jis savo vietą turės užleisti tokiam poli- tikui, kuris už tokia koaliciją pa- sisakė, kaip seimo pirmininkui Gerstenamieriui ar krikščionių demokratų frakcijos seime va- dui jaunam dr. Barzel, 41 metų.

Už "didžiąją koaliciją" krikš- čionių demokratų politikai pasi- sako praktiškais sumetimais. Ab- solučios ir pastovios daugumos

partija vis tiek greičiausiai ne- gauna. Dabartinės koalicijos partneriai -- liberalai -- kliudo didesniems krikščionių demo- kratų planams socialinėje srity- je. Be to, abiem partijom esant maždaug vienodo galingumo, va- dančioji partija prieš rinkimus yra visados linkusi kiek pasi- švaistyti valstybės išdo lėšomis, pavyzdžiui, padidinant pensijas, algas ir pan., tam, kad pakeltų savo populiarumą. Tačiau tokios priemonės ilgai kraštui gali būti nenaudingos, jei, pavyzdžiui, jos padidintų infliaciją, kurios bė- gyvje algų ir pensijų pakilimas greitai netenka reikšmės -- kai- nų kilimas pralenkia tą uždarbio pakėlimą. Todėl, jei abi partijos sudarytų koaliciją, tokių priemo- nių būtų galima išvengti. Kartu tokios koalicijos vyriausybė tu- rėtų didesnę svorį užsienio poli- tikoje.

Idomu, kad tokios koalicijos la- bai norėtų ir socialdemokratams, kurie, atrodo, patys neturi vilties laimėti rinkimus absoliučia dau- guma. Žinia, yra ir jūtarpe 'jau- nų turkų' kaip Hamburgo vidaus reikalų senatorius (ministeris) Helmut Schmidt, 46 metų, kurie reikalauja griežtesnės krikščio- nių demokratų kritikos, tačiau aplamai imant nuotaikos yra to- kios, kad ko gero Vokietijoje su- silauksime "Schwarz - Rot" ko- alicijos.

Brazilijoje paminėjo Lietuvos pavergimą

Rašo Jurgis Šatorius, Dir- vos spec. koresp. Brazilijoje

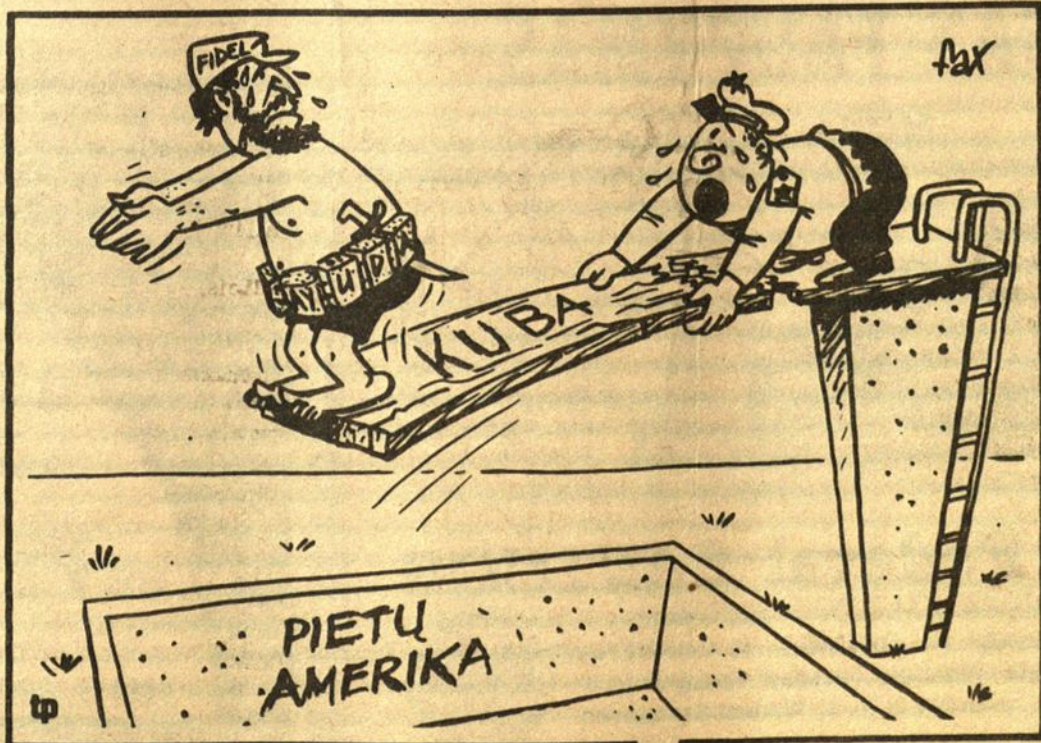
Po ilgokai užtrukusios turistinės kelionės, kurios metu aplankiau Peru, Pa- namą, Meksiką bei JAV su Kanada, rugpjūčio pradžio- je vėl grįžau į Rio de Ja- neiro. Ir tikrai, kai palygi- ni šį nuostabiai gamtos ap- dovanotą didmiestį su ki- tais matytais, tad tik tada gali suprasti, kuo šis mies- tas yra taip brangus šio krašto gyventojams, kurį jie dievina.

Lankytieji kraštai paliko savo pėdsakus mūsų atsi- minimų kaleidoskope: Li- ma — Peru savo gyventojų etniška sudėtimi, kur apie 85% visų gatvėje sutinka- mų žmonių liudija, kad čia tebevyrauja tikrieji šio krašto gyventojai — indi- jonai. Panamos kanalo lai- vų perplukdymo operacijos vaizdavo triumfališką žmo- gaus kovą prieš gamtą, ku- rią jis su pasisekimu lai- mėjo. Gi Meksikos kalnuo- tasis paviršius iškalbingiau už bet kokius filmus bei va- dovėlius įrodė, kad to kraš-

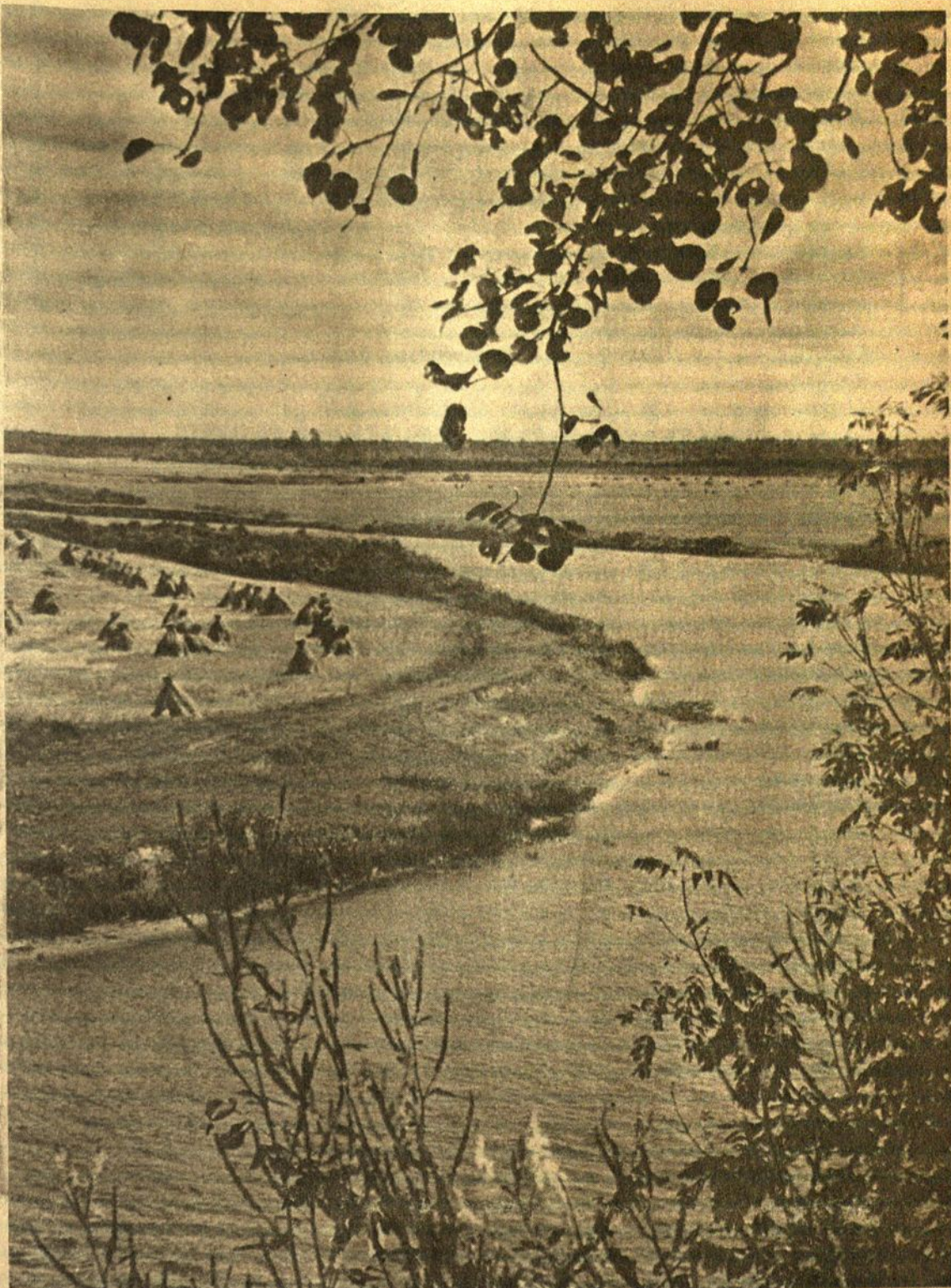
to niekada negalėtų paverg- ti jokia, net komunistinė jėga, jeigu tik savųjų tar- pe neatsirastų kokių nors kvislingų. Gi JAV teikė pil- ną pasididžiavimo nuotaiką, kai važiuojame naujomis tik- ką atidengtomis autostra- domis, bei lenkėme moder- niškai įsikūrusius mieste- lius.

Sugrįžus buvau nepa- prastai maloniai nustebin- tas rugpjūčio 12 d. klausy- damasis Radio Jornal do Brasil specialios programos, skirtos antikolonialin- m s idėjoms skleisti. Programa buvo skirta kaip tik Lietu- vos pavergimui paminėti, o s v a r b i ausia nerūpestin- giems karijokams priminti, kas jų galėtų laukti jeigu čia įsigalėtų komunizmas. Reikia pasakyti, kad retai kada tenka tokią puikią programą per radiją išgirs- ti. O kas svarbiausia, kad ji buvo sukurta lietuviams

(Nukelta į 2 psl.)

- Šok greičiau! Aš nebegaliu išlaikyti!...

Ten kur Nemunas banguoja...

Keturi lietuviai laureatai

KONKURSINĖJE DAILĖS PARODOJE AUSTRALIJOJE IŠ 500 VARŽOVŲ KETURI LIETUVIAI LAUREATAI. — DAIL. URBONUI AUKSO MEDALIS.

Šią vasarą Australijoje įvyko didelė staigmena: juo labiau toji staigmena buvo maloni lietu- viams, nes lietuviai ir buvo pa- čiaame dėmesio centre.

Jau treči metai, kai Australijos madų išdirbinių projektų įs- teigtoji premija (Australian Fa- shion Fabric Design Award) me- no pasaulyje išsina į pirmau- jančias vietas. Šis konkursas, kurio premijos siekia 1500 sva- rų savo suma yra vienas iš pa- traukliausių Australijoje. Šio kon- kurso tikslas suteikti Australijos dailininkams galimybių įvesti da- barties laiko dvasią į praktišką gyvenimą. Konkurso rengia ke- lios didžiulės Australijos teks- tilės bendrovės.

Iš keleto šimtų varžovų, kurių skaičius kasmet gausėja, atren- kama 20 tapybinių darbų, kurie sudaro pagrindinę teiktis or- namentų skalę. Iš jų vienas iš- skiriamas savo pranašumu, ku- ris gauna 750 sv. piniginę pre- mią ir aukso medalį. Po jo eina kiti 10 konkurse išskirtinų dai- lininkų kurie gauna po 75 sv. su atitinkamais atžymėjimais.

Šių metų šiose konkursinėse varžybose pirmąsias vietas lai- mėjo lietuviai. Aukščiausia pre- mią -- 750 sv. ir aukso meda- lis buvo teisėjų pripažinta mū- sų garsėjančiam dailininkui LEONUI URBONUI.

Ji buvo įteikta parodos ati- darymo proga liepos 7 d. 12 val. Blaxland Galerijoje, Syd- ney.

Dailininkai lietuviai -- Vac- lovas Ratas ir Eva Kubos tei- sėjų pristatyti kaip "highly com- mended" ir jiems įteikta po 75 sv. pinigais ir po sidabrinį meda- lį.

Iš eilės vis kiti seką aštuoni dailininkai irgi buvo apdovanoti 75 sv. čekiu ir bronziniais me- daliais. Jų tarpe irgi yra lietuvis Henrikas Šalkauskas.

Taip iš kelių šimtų varžovų vienuolikos rinktinių dailininkų tarpe keturi lietuviai yra pirmau- jančiosiose pozicijose, ir vienas iš jų -- Leonas Urbonas -- yra pats pirmasis!

Šių kūrinių atspaudai tekstilė- je ypač pirmą premiją laimėju- sio, bus platinami ne tik Austr- aliijoje, bet visoje Pietryčių Azi- joje, Japonijoje ir šiaurės Ame- rikoje.

Be kita ko, reikia pažymėti, kad tekstilės firmos, dar gero- kai prieš konkurso rezultatų pa- skelbimą, konkurso laimėtojo raš-

Dail. Leonas Urbonas

tais buvo išleidusios savo teks- tilės medžiagų, kurios pasirodė rinkoje kaip "best seller".

Šia proga pravartu tarti porą žodžių ir apie laureatą dail. L. Urboną. Kilimo jis yra zarasie- tis nuo Dusėtų (gimęs 1925 m.) Lietuvoje baigęs gimnaziją men- studijavo Stuttgarto meno akade- mijoje Vokietijoje. Australijoje jis pradėjo reikštis kaip progre- syvus ir kūrybingas dailininkas dalyvaudamas su savo darbais grupinėse parodose. Pirmą jis buvo surengęs dvi savo indivi- dualias parodas Sydnejuje ir Mel- bourne, susilaukusias labai pa- lankių kritikos atsiliepimų. Ne- seniai jis vėl turėjo savo kūrinių parodą Sydnejaus Macquarie ga- lerijoje, kurią vietos kritika iš- skirtinai pabrėžė. Toks The Sun meno kritikas J. Gleeson didžiū-

(Nukelta į 2 psl.)

Kas nauja Pasaulyje

* P. VIETNAME amerikiečių kariuomenės teismas nuteisė du "marinus", kurie būdami girtame stovyje, Da-Nang bazėje įlipo į bombonešį ir norėjo skristi bom- barduotai Hanoi. Vienas nuteistas 3 metams sunkių darbų kalėjimo, kitas 1 metams sunkių dar- bų kalėjimo. Abu nuteistieji buvo įlipo į bombonešį Canberra B-57, paruoštą skridimui, nors nė vie- nas nemokėjo valdyti lėktuvo.

* BRAZILIJOS vyriausybė, ne- patenkinta JAV parama, ieško glaudesnių ekonominių ryšių su Vakarų Europa ir Sovietų Sąjun- ga. Rugsėjo 3 d. brazilų minist- ras Campos vyks į Maskvą eko- nominiams deryboms. Jį lydės ke- liolika brazilų ekonomistų ir tu- rės pasitarimus su Kosyginu. Pa- raleliai derybos vedamos su Če- koslovakija ir Vengrija dėl nau- jų kreditų gavimo. Campos taip pat žada sustoti Paryžiuje ir Bonnoje.

* GEN. EDWARD LANSDALE, partizaninio karo Toluose Rytuose C.I.A. specialistas, kuris 1954 m. padėjo Diemui įstaiyti valdžioje, dabar pašauktas iš at- sargos ir siunčiamas kaip spe- cialus patarėjas į Amerikos am- basadą Saigone. Anot N.Y. Times, gen. Lansdale, kuris prieš prez. Diem nužudymą buvo pasitraukęs iš Vietnamo, Roberto McNamaro buvo laikomas ten nepageidau- jamu. Gen. Lansdale daug prisidė- jo prie nugalėjimo partizanų "Huks" Filipinuose.

Svarbu, kad tik aparatas veiktų...

Nuolaidos sovietams

Praeitą ketvirtadienį buvęs Vakarų Vokietijos kancleris senasis Konradas Adenaueris, 89 metų, susijaudinęs pareiškė, kad Amerika "išduoda Europą rusams". Jis turėjo galvoje naują amerikiečių pasiūlymą Ženevoje vykstančiai nusiginklavimo konferencijai. Tuo pasiūlymu siekiama

sudaryti sutartį, draudžiančią kitiems kraštams padėti įgyti atominių ginklų. Ko Adenaueris ir kiti vokiečiai bijo tai, kad amerikiečiams ir sovietams, susitarus ar nesutarus, atsisakant panaudoti vienoms prieš kitus atominius ginklus, Europos likimą gali nusverti tos 600 vidutinio tūlumo raketų su atominiiais užtaisais, kurios jau dabar yra sovietų nutaikintos į gyvybinius Vakarų Europos centrus.

Tai baimė ir galimybė sumažinti buvo numatyta įsteigti specialią NATO atominę jėgą. Reikia pastebėti, kad ir naujoje amerikiečių siūlymoje sutartyje tokiai NATO jėgai yra paliktos atviros durys. Ja neišskiriama galimybė, kad gali būti sudaryta tokia tarptautinė jėga, kurios politika būtų nustatoma daugumos balsais. Britai sutinka su ta idėja, tačiau reikalauja, kad tos jėgos panaudojimas būtų neįmanomas, jei bent vienas dalyvis pareikštų savo veto. Sovietai iš viso apie tai nenori girdėti ir norėtų išskirti bet kokią galimybę vokiečiams kada nors, nors ir netiesiogiai, pridėti prie atominių ginklų. Vokiečių vyriausybė, kaip mes jau minėjome, būtų linkusi atsisakyti nuo dalyvavimo tarptautinėje atominėje jėgoje, jei sovietai padarytų politinių nuolaidų vedančių prie Vokietijos suvienijimo. Dėl, iš sovietų pusės tokio sutikimo negalima įžūti. Tokiu būdu Adenaueriui visai teisingai atrodo, kad jei sutartis būtų sudaryta, ji būtų tik naujas sovietų laimėjimas, nes po jos Vokietija tikrai negaus atominių ginklų, nors to ir nebūtų sutartyje įsakmiai pasakyta.

Tokiai baimėi duoda pagrindo JAV politikos pasikeitimas Jungtinėse tautose. Kaip žinia, Sovietų Sąjunga atsisakė padengti įaštis tekusią dalį išlaidų, padarytų vykdant JT visuotinio susirinkimo nutarimą imtis taikos žygių Kongo ir Izraelio-Araby konfliktuose. Pagal statuto 19 str. Sovietų Sąjunga už tai turėtų netekti balso teisės visuotiniame susirinkime. JAV buvo pasiryžusios laikytis statuto reikalavimo, tačiau sovietai, Prancūzija ir kai kurie sovietų satelitai bei Albanija ir toliau atsisakė mokėti. Atsisakymas nuo to principo vestų prie

fakto konstatavimo, kad be Sovietų ne tik Saugumo Taryba, bet ir visuotinas susirinkimas negali padaryti jokio galiojančio nutarimo.

Naujai paskirtas JAV ambasadorius Arthur J. Goldberg savo debute šioje pasaulinėje organizacijoje pareiškė, jog "Amerika sutinka, turint galvoje dabartinę įtemptą pasaulinę būklę, kad visuotinas susirinkimas turėtų tęsti savo darbą". O tai reiškia, kad JAV nekels sovietų balsų teisėtumo klausimo, kas iš savo pusės veda prie JAV kapituliacijos.

Žinia, "realistai" gali aiškinti, jog šiaip ar taip jokia taika negalima, jei sovietai tam nerodys noro. Jei taip, tai ir Jungtinės Tautos praktiškai vis tik diskusijų forumu ir sovietinės propagandos rupu. Kam jostada reikalingos? Ar negeriau, kad susitarimo būtų ieškoma įprastais, ne viešais, o diplomatiniais kanalais, visai užmiršus Jungtines Tautas? Žinoma, tai būtų skriauda ambasadoriui Goldbergui, kuris neturėtų kur pasireikšti, tačiau ar neverta prisiminti prezidento Kennedį žodžių, kad reikia įžūti ne tik asmeninės naudos, bet naudos kraštui, klausiti, ką aš galiu padaryti savo tėvynei?

Deja, asmeniniai sumetimai turėjo įtakos ir pasiūlymui dėl atominių ginklų išplėtimo draudimo sutarties. Kaip visi pripažįsta, tarp prezidento Johnsono ir Kennedį giminės vyksta smarki kova dėl ateities dominavimo demokratų partijoje. Kadangi Johnsonas nieko nekaltėjo apie atominių ginklų sumažinimo ar apribojimo problemą, senatorius Robert F. Kennedy rado reikalo birželio 23 d. savo kalboje apie tai užsiminti. Kolumnisto Josef Kraft teigimu, prezidento reakcija buvo spausti savo valdininkus padaryti šioje srityje atitinkamus žygius. Šalia to dar veikė ir faktas, kad britai, irgi vidaus politikos sumetimais, žadėjo imtis tam tikros iniciatyvos ir pasiūlyti tokį sutarties projektą, kuriuo vokiečiams nebūtų duota jokio sprendimo NATO atominėje jėgoje, jis turėtų būti atiduotas visiškai JAV ir D. Britanijos veto malonei.

PRANCŪZŲ 'TURISTAI' GAUNA ĮSAKYMUS KINIJOS AMBASADOJE...

V. ALSEIKA

Jau kuris laikas stebime kiniečių komunistų pastangas suskaldyti Europos komunistus. Įvairiuose kraštuose jau veikia pastoros atskalinios partijos. Pekino kiniečiai savo veiklą paremti skiria dideles pinigų sumas ir platina gausią literatūrą. Žemiau atpasakotas įvykis Berne, Šveicarijos sostinėje, liudys apie kiniečių komunistų priemones suskaldyti Prancūzijos komunistus. Kiniečių pastangos privedė prie Šveicarijos vyriausybės protesto. Sekant paprastai gerai informuotą "Die Weltwoche" savaitraštį, tas žaidimas vietomis galėtų prilygti kriminalinio turinio filmui ar apsakymui. Tai betgi tikrovė, nes veiksmas vyko šių metų vasarą.

Paskutinio veiksmo pabaiga buvo tokia: šeši prancūzų turistai, atsisveikinti mojuodami rankomis, išėjo iš namų Kalcheggweg 10, Berne. Tūm aikštėje keturi iš jų sėdėjo į taksį. Kiek vėliau juos sulaukė šveicarai inspektoriai (apsirengę civiliais rūbais), iškratė jų kišenes bei portfelius ir suėmė. Viename portfelio policijos pareigūnai rado kinietiškus knygų prospektus -- juos išleido Pekine veikiančiame "Editions de langues étrangères". Pas vieną turistą rasta 200 dol. Pas kitus surasta reklaminiai skelbimai apie Pekino operą, tvarkaraščiai kelionių į Kiniją ir salos Viduržemio jūroje, Port Cros, aprašymas.

Birželio mėn. šveicarų visuomenė trumpai painformuota: prancūzų turistai buvę pasaulinės revoliucijos rankiai. Jie turėjo gauti įsakymus Pekino ambasadoje Berne, jų tikslas -- subversija ir nieku būdu, kaip tie šeši būtų tvirtinę, prancūzų - kiniečių kultūros mainai. Tiek policijos komunikatas, Jokių komentarų.

Tačiau Paryžiuje leidžiamas dienraštis "Le Monde" atspausdino tų turistų (jie vėliau buvo iš Šveicarijos išstremti) pikto protesto raštą -- jie nusiskundė, kad šveicarų policija bendradarbiaujanti su amerikiečių žvalgybos įstaiga (CIA) ir svarbiausia, tie turistai nurodė esą Prancūzijos "marksistiniai - leninistiniai sluoksniai" nariai.

Šveicarų policijai ir tiems, kurie sekė pogrindžio įvykius Berne ir Ženevos miestuose, anų tu-

ristų suėmimas tebuvo baigiamasis akts dramos, kuri vyko šešerius metus. Šalia minėtų šveicarų miestų, trečioji veiksmo vieta buvo dar Paryžius. Pagrindiniai veikėjai: šveicarų federalinė policija ir Jacques Verges. Dramos veiksmas prasidėjo tuo metu, kai 1958 m. liepos mėn. Chruščiovui atšaukus iš Kinijos pirmuosius rusų technikus (jau buvo išryškėję kinų - sovietų skilimo bruožai), kiniečių bei sovietų agentai ėmėsi Europos "brolisčių partijų" tarpe ieškoti sąjungininkų būsimojai konfliktui atvejui. Kiniečiai Paryžiuje rado sau tinkamą vyrą: tai beveik 30 m. amž. pasižymėjęs advokatas Jacques Verges. Jis buvo eurazietis, nes jo tėvas, buvęs kolonialinis gydytojas Indokinijoje, buvo vedęs vietnamietę. Iš savo motinos Jacques paveldėjo odos spalvą, protingas, apvalias akis. Iš tėvo pusės jis paveldėjo komunistinę sampratą. Šiandien Verges tėvas vadovauja komunistų partijai La Reunion saloje, prancūzų kolonijoje Indijos vandenynne. Vienoje salų gyvena ir Jacques brolis. Jis pats nėra eilinis komunistas -- jis turi carte speciale -- ją turi apie 35,000 Prancūzijos komunistų. Tokią carte jie gauna tiesiog iš CK sekretoriaus, jų pareiga nepasakyti esą komunistais, jiems skirti specialūs uždaviniai, jie atpalaiduoti nuo normalaus partijos darbo (susirinkimai, demonstracijos, plakaty klajavimas ir pan.) Tai komunistų grupelį priklauso aukštieji pareigūnai, advokatai, profesoriai, gydytojai ir net diplomatai. Tokių profesijų prancūzų -- KP narių gali būti apie 5000.

Pirmasis Verges uždaviny buvo infiltruoti Alžire buvusį išlaisvinimo judėjimą. Prieš keletus metus jis turėjo apsiminti vykdyti labai nedėkingą ir pavojingą darbą -- teisme ginti Alžiro laisvės kovotojus. Tie kovotojai buvo labai gerai apmokyti FLN teroristai. Po poros metų Verges paspruko į Šveicariją, 1960 m. jis pasirodo Hotel Rive viešbutyje Ženevoje. Jis atsigabeno 3000 Alžire ir Prancūzijoje dingusių be žinios asmenų sąrašą, jį pristatė Tarptautinei Teisininkų Komisijai ir Tarpt. Raudonajam Kryžiui. Verges gavo azilio teisės ir lankė Ženevoje veikiančias tarptautines organizacijas.

Po to Verges jau Alžire, jis buvo numatytas generaliniu kuratoru, patenka į Ben Bellos pirmąją valymų bangą, tampa auka, virsta vyriausioju savitaraščio "Revolution Africaine" redaktorium, su savo antrąja žmona 1963 m. išvyksta į Kiniją ir daugiau į Alžirą nebegrįžta. Jo naujas uždaviny -- Paryžiuje leidi, anglų, prancūzų ir ispanų kalbomis, mėnesinį žurnalą "Revolution". Tik prancūzų laidos pasirodė po 40,000 egz. Žurnalas skatino "tautinius, imperalistinius" karus Afrikoje ir P. Amerikoje. Šveicarijoje buvo spausdinama žurnalo angliškioji laida, Lozanos mieste Verges turėjo savo būstinę. Vyriausio Lozanos centro atstovu buvo norvegas grafikas Findersson -- jis vadovavo leidyklai.

Tuo tarpu pasikeitė padėtis Prancūzijos komunistų partijoje.

Maurice Thorez, ilgametis prancūzų KP vadovas mirė, jo pėdinis Waldeck - Rochet nepasijymėjo ano gabumais. Tad kiniečiams buvo proga pereiti į puolimą. Jie ėmėsi naujos taktikos: Prancūzijoje (pradžioje ir Italijoje) kiniečiai pasiliko komunistų partijoje, tačiau aparato viduje jie suorganizavo slapto grupes ir joms buvo duotas "marksistiniai - leninistiniai sluoksniai" vardas. Taigi, tiems sluoksniams ir priklausė pradžioje minėti in Berne buvę suimti prancūzų "turistai". Jie buvo kiniečių rankis. Jų žaidimas vyko Berne, kur nėra pavojaus sugadinti santykius su prancūzų KP. Jiems mažai rūpėjo Šveicarijoje veikianti "Darbo partija" arba vietos komunistai. Todėl ir Bernas laikytas patogia vieta kiniečių vedamam subversijos darbiui. Turistai išstremti, policija jau uždarė Verges būstinę Lozanoje. Epizodas jau baigtas. Ar jis pasikartos ir kokiame formoje -- parodysi ateitis.

Brazilijoje...

(Atkelta iš 1 psl.)

visiškai neprašant ir nieku neprisidant!

Programos pradžioje buvo priminta, kad Lietuva yra paversta moderniško kolonializmo, Sov. Rusijos atsitovaujamos komunistinės sistemos.

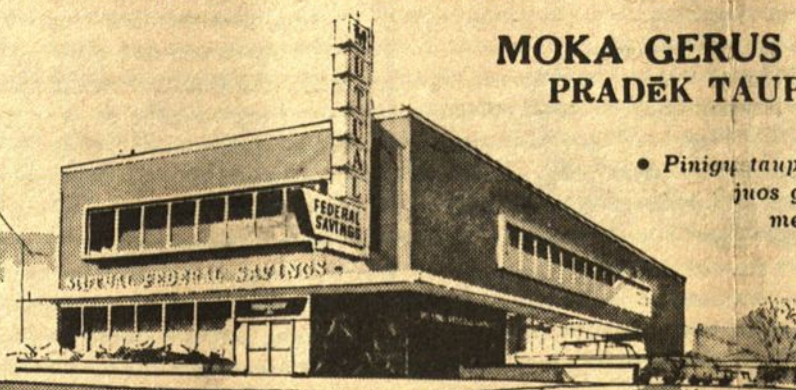
Dvidešimt penkias minutes užsitiesusioje programoje, kurios klausosi tūkstantčiai žmonių, buvo priminta, kad Lietuva laukia laisvės rytojaus ir ji atsikels laisvam gyvenimui, kaip kad įvyko 1918 m., kai sumuštos kaizerinės armijos negalėjo sulaukyti laisvės tautų apsisprendimo.

Klausytojai buvo supažindinti su Lietuvos pažanga, kurią ji atsiekė, žengdama laisvųjų tautų sąmbūryje. Lietuviškų skambių dainų garsai supažindino programos sekėjus su lietuvių tautos dainos menu. Nebuvo užmirštas nei Hitlerio-Stalino paktas, kuriuo pastarieji sutarė pasidalinti Lenkiją ir Pabaltijį. Klausytojai galėjo išgirsti ir originalų diktatoriaus Chruščiovo balsą, kai pastarasis batų dauždamas JT tribūnos stalą žadėjo išnaukinti visas kolonializmo liekanas. "Tačiau viena yra kalbos, o kitas dalykas tikrovė. Lietuva gyvendama laisvu gyvenimu įrodė pasauliui, kad ji yra verta būti laisva ir mes tikime, kad Lietuvai laisvės rytas išauš netrukus", -- baigė programos vedėjas Lorival Marques.

Skaityk ir platink DIRVĄ

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS! PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

PETIKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

MIRŠTANČIŲ GARBĖ (5)

Nuo viltingų iki beviltiškų kovų

STASYS ŽYMANČAS

Aštuoneri metai bet kokio karo -- tai labai ilgas laikas. Jau labiau tie metai turėjo prailgti Lietuvos kovotojams, kurie aštuonerių metų laisvės karą vedė neįmanomai sunkiomis sąlygomis, pogrindyje, žiaurioje sovietų okupacijoje, negaudami iš niekur paramos ir pagalbos, trigubą geležinę uždangą atkirsti nuo Vakarų pasaulio ir juose prisiglaudusių savo laisvųjų brolių.

Kaip sunku buvo Lietuvos partizanams tą karą vesti rodo tas faktas, jog per visus tuos aštuoneris metus partizanų vadovybei nepavyko nustatyti bent kiek ilgesnį laiką pastoviai veikusių slap-
tą radijo ryšį su Vakarais.

Tat suprantama, jog tiek metų trukęs ginkluotas pasipriešinimas Lietuvoje negalėjo išlaikyti ir neišlaikė vis tą pačią vieno-
dą nemažėjančią ir nesilpnėjančią kovinę įtampą ir nesudarė vieno ištisinio didvyriškų kovų laikotarpio per visus tuos ilgus metus, kaip neretai mėginama už sienų vaizduoti. Partizanų judėjimas ir jų kovos turėjo savo pakilimą ir smukimą.

Šiandien, remiantis turimų autentiškų pranešimų duomenimis, galima nustatyti tris svarbiausias Lietuvos partizaninio judėjimo fazes.

Pirmoji fazė apima maždaug 1944-46 metus. Tai partizaninės veiklos augimo ir organizavimo laikotarpis. Visoje tautoje vyravo visuotinė viltis, jog greitai laiku sovietinė okupacija Lietuvoje vienokiu ar kitokiu būdu bus likviduota. Pačiam partizanų judėjimui pritarė ir jį rėmė iki 85% visų Lietuvos gyventojų. Lietuvių laisvės kovotojai noriai stjo aktyvion kovon prieš okupantą ir kovėsi narsiai ir viltingai.

Antroji fazė: 1946-48 m. Tai sunkių kovų laikotarpis. Karui pasibaigus, sutelkęs Lietuvoje dideles NKVD karines pajėgas ginkluotam pasipriešinimui nuslopinti, okupantas pradėjo plačią valymo akciją partizanams su naikinti. Tačiau bolševikai nesiriboję kova vien prieš ginkluotus partizanus. Tuo pat metu sovietiniai okupantai ėmė naudoti žiaurias naikinamąsias represijas prieš civilius gyventojus, ypač prieš tuos, kuriuos įtarė remiant partizanus. Tokių asmenų sodybos buvo deginamos, o jie patys žudomi ar tremiami Sibiran tikrai mirčiai.

Sunkiai kovodami ir gausiai žudomi partizanai betgi dar tvirtai tebetikėjo, jog Lietuvos laisvės kova neužilgo susilauks paramos iš užsienio ir kad tarptautinės ginkluotos pajėgos vienu ar kitu būdu padės lietuviams nusikratyti sovietiniu jungu. Ūkininkai, ypač vidutinieji, toliau aktyviai rėmė partizanus. Tačiau gausios partizanų aukos ir beato-
dairinės nuožmios okupanto represijos prieš civilius gyventojus, o taip pat realios požiūris į tarptautinę padėtį, vertė miestų politinio pogrindžio veikėjus ir intelektualinius sluoksnius ir kai kuriuos buvusius aukštesniuosius Lietuvos kariuomenės karininkus ieškoti kelių ir būdų partizanų veikimą ir jų vedamą atviro ginkluoto pasipriešinimo kovą pakreipti apdairresniu ir atsargesniu keliu.

Ir pagaliau trečioji fazė: 1949-1951 -- nusivylimas ir desperatiškų kovų metai. Tiesa, partizanai vis dar tebetikėjo į neišvengiamą greitą tarptautinį kon-

fliktą ar bent save bei kitus gairintojo konflikto viltimi ir tos vilties vedami tebetęsė tą pačią griežtą agresyvią pasipriešinimo prieš okupantus taktiką. Tačiau partizanų vedama kova nepaprastai pasunkėjo ir jų nuotaikos pastebimai krito. Okupantams įsitvirtinus krašte, ypač pravedus visuotinę žemės ūkio kolektyvizaciją, partizaniniam judėjimui palaikyti ekonominės ir net moralinės bazės žymiai susilau-
ėjo.

Ir taip laipsniškai, metai iš metų, griežtos sovietinės akcijos pasėkoje, silpo partizaninis judėjimas Lietuvoje ir tuo pačiu menkėjo jo organizacinis pajėgumas. Žuvusiųjų vietos jau likdavo tuščios ir jų papildyti nebebuvo galima.

Jei 1944-46 m. partizanai neretai drąsiai ir atvirai traukė per kaimus ištisomis gurgulėmis po 500-700 vyrų, tai 1949-51 m. jie jau dažnai veikė spastydamiesi mažomis grupelėmis po 5-7 žmones. Ir nors partizanai nominaliai laikė save priklausančiais tam pačiam visus juos apjungiančiam laisvės kovos sąjūdžiui, apie planingą, suderintą partizanų veikimą ir paveikų jam vadovimą jau buvo sunku kalbėti. Ryšiai tarp atskirų grupių, rinkinių, apygardų, sričių ir pačios LLKS vyriausios vadovybės pasidarė silpni, atsitiktiniai. Todėl ir atskirų partizanų grupių veikimo metodai ir kovos taktika neretai buvo skirtingi.

Ne vien tik nepaprastas ryšių ir tarpusavio susijungimo sunkumas atsiliepė LLKS vyriausios vadovybės padėčiai ir partizanų veikimo ir akcijos vadovavimo efektyvumui, bet ir tai, kad jį jokios realios ir konkrečios paramos partizanų dalinims suteikti negalėjo. Ginklais, šaudmenimis, apranga, maistu ar vaistais atskiri partizanų daliniai ir būriai turėjo patys apsirūpinti. LLKS vadovybė šiuo atžvilgiu niekuo jiems padėti negalėjo.

Šiuo paskutiniuoju aktyvaus ginkluoto pasipriešinimo laikotarpiu objektyvesniai stebėtojai jau nebebuvo abejonių, jog partizanų svarbiausias siekimas ir

Lietuvės ir lietuvių laisvės kovotojai, Partizanai! Šventas mūsų bažnyčių varpų balsas praneša:

"Kėlės Kristus, mirtis krito -- Aleliuja". Tas varpų gaudimas praneša Prisikėlimo, šventąjį Velykų džiaugsmą. Bet ar galime mūdien Lietuva džiaugtis? "Po jungo tirono letenos, tik žvėrys -- klykiau linksni!" -- sako dainius. Šių metų Velykų varpų gaudimas tiksliai lietuvių pasiekia prisiglaudusius prie pavasario laisvės kovų laukusių žemės krūtinės, vienišuosius šilojuos, kovos už laisvę baruose berymančius. Tiksliai tas balsas jau nebeprasieklia: vienu, kritusių laisvės kovoj, kitų dejuojančių kankinių -- tremtinių Golgotos kruvinojo nedailio. Mes gi likusieji svyruojame, kaip gluosniai ant kapo ir mūsų lūpos vietoj linksmaus Prisikėlimo himno kalba tylią iš sopulingos krūtinės Pasaulio Valdovui: "Kurėjau, be Tavo valios nenukrenta nuo rožės žiedlapių rasos lašeliai, bet kodėl mūsų kankinių kraujas sruvena, kaip pavasario upeliai?" --

Velykų šventė -- didi lietuvių šventė. Ji rodo, kaip idealai iškovojo pergalę, kaip nugalima neteisėybė ir net pati mirtis. Prisikėlimo varpų gaudimas gieda karžygių pradėtos kovos triumfo himną. Ta šventė parodo, kad kas mirė už kitus, už idealus, tas nemiršta ir jų mirimas -- kitų Prisikėlimo -- Aleliuja.

Velykų švenčių rytą mes tyliai perduokime kitiems kitam kovų gretose iš atvilnijusių varpų gaudimo Aleliuja giesmės tikėjimą, meilę ir viltį, suspausdime greta stovinčio kovų brolio ranką ir nepalūžtančių ryžtų tęsėdame kovų lauke tol, kol visų mūsų bažnyčių varpai nepradės skambinti Laisvės Ryto Pergalės ir Nepriklausomybės Aleliuja. Broliai, Velykų Rytą atgimkime. Nusikratykime kovų lauko pilkas dulkes nuo veidų. Tvirtai susiriškime broliškais ryšiais. Regėdami pavasario žingsnius nebriskime klystkeliais. Venkime beprasmių aukų, kraujo ir kančios. Branginkime kovojantį lietuvi. Nenustokime vilties. Pradėkime nuo šių Prisikėlimo švenčių labiau išmintingą kovą, galinančią juo didesnį tautiečių skaičių iškentėti vergovės naktį, išvengti betiksliausių ir su mažiausiais nuostoliais artėti prie būsimo Lietuvos Prisikėlimo švenčių. Ženkime visi kaip vienas po mūsų Bendrojo Demokratinio Pasipriešinimo Sąjūdžio kovos vėliavomis, ženkime tęsdami kritusių didvyrių įpaeigojimus, patelsindami gyvenančių vergovę tikėjimą, meilę ir viltį, jausdami, kad mūsų tauta yra gyva čia, prie Nemuno ir Nerės, kiekvienoje žemės dėjoje ir vyturėlio rytmečio maldoje, kur maišos su pavasario upelių vandenimis mūsų sąšaros ir kraujas, kur pirmieji pavasario daigėliai ant prieš mus kritusių kapų skamba Prisikėlimo varpų balso aidu:

"Nesulaukė jie tekančio ryto,

Bet sulauks Lietuva, jų -- mūsų Tėvynę".

Taigi, sesės ir broliai, būkime Velykų Rytą viena kovojanti už laisvę želma, būkime tokie ir būsimoje kovų dienoje iki Lietuvos Prisikėlimo. Aleliuja! --

Lietuvos BDPS Komitetas

Pavergtoji Lietuva
1947, IV, 6.

DEBESŲ KELIU DIDŽIUOJU!

Šiais metais, kaip ir eilėjų praeityje, Korp! Neo-Lithuania sukilis ir pakils į savo vasaros sąskrydį, įsibėgėjimu įprastą vadinti "vasaros stovyklą". Tassąskrydis tęsis nuo rugpjūčio 28-tos iki rugsėjo 6-tos.

Tai -- jaunimo sąskrydis. Tad kur gi kitur ir pas ką gi kitą rasi labiau tinkamą žodį, kaip anuose pračiuose laikuose pas šaunųjų mūsų lyriką Kazį Binkį iš jo krūtinės išsiveržusį, kitados pasakytą:

Gulbės -- Kelią! Gervės -- Kelią!

Šimtintis pulkelis mergaičių ir vyriokų -- pulkelis studentų paliks savo padūnavusius ir dulketus miestus "aukštyn kojom drypsot" ir keliu didžiuoju važiuos į saulę, į rasą, į "Karališkąjį Šlaitą" prie Elinių ežero, Michigano valstijoje.

Čia bus įkurta sava ir nepriklausoma 10-ties dienų respublika, suplesuos tautinė vėliava ir pagal nerašytą konstituciją skambės tik... lietuvių kalba ir daina. Šios respublikos gyvenimą seks ir jo atvaizdus muš tradicinis dienaštis "Naktibalda". Jis bus bene pirmasis, kuris panaikins ribą tarp dienos ir nakties ir visas dvidešimt keturias paros valandas pavers darbingomis. Suprantama, kad tokios respublikos geruoju piliečių tegali būti jaunieji. Tik jie vieni tokiame režime yra priaugę ir... sugebą.

Sąskrydžio respublika yra grįsta laisve, ir ar tik ne arčiausiai stovinčia prie idealiosios laisvės. Nes čia, kur reikia, yra balsavimas; kur pakanka -- yra paprastas greitas susitarimas; o kuo niekas nenori rūpintis -- tam yra panaudojamas ir skyrimas, autoriteto iš viršaus.

Sąskrydžio organizaciniuose pamatuose yra kiekvieno akademi-
ko vidinė drausmė, išmintingas tvarkos supratimas. Tik prieš galimą jaunatvės įsisibėdavimą bet kurį kraštutinumą yra ir apdrauda tokiu "valdžios" pageidavimu, kuris turi įsakymo prasmę.

Tokioj aplinkoj siekiama sudaryti tautiniam akademiniam jaunimui sąlygas, kad jaunimas pajustų ne vien trumpalaikį linksnumą bet daugiau tikrąjį palaimingą ir ilgai tvieriantį džiaugsmą. Tik iš jo gimsta gražioji kūryba, klinieji nusistatymai; iš jo kyla ir galingasis ryžtas.

Studentams universitetuose yra duodamas tik mokslas. Tačiau jo vieno negana. Vien žinojimas gyvenime -- nėra dalykas lemiantis. Svarbesnis ir net pirmesnis dalykas žmogui yra jo valia, būdas. Šie dalykai yra tokie, kad jie ir patį mokslą, gyvytį panaudojimo sekmin-
gumą lemia ir nulemia.

Yra gi posakis: laimė yra turėti talentą, bet taip pat labai svarbu turėti talentą laimėti. Talentas laimėti kaip tik glūdi žmogaus būde, jo valingume, lygsva-
roj, ir tai mes turim savo rankose, priklauso nuo mūsų pačių. Jei talento neturi iš prigimties -- tai jo ir nebeturėsi. Bet tvirto budo siekti, nors yra nelengva, tačiau yra įmanoma ir galima.

Valios eksperimentas, jo bandymas ir lavinimas turi rasti gerąją prągį ir tokioj trumpalaikėj "sąskrydžio respublikoj". Tai yra Korporacijos Neo-Lithuania pasaulėžiūros vienas pagrindinių uždavinių, jos tikslis -- siekima valingų asmenybių.

Kai susirinks šis tautinis ir tautininkų jaunimas iš įvairių miestų, tesujungia juos visus -- ir pirmą kart susitinkančius, ir jau kelintą kart apsikabinančius -- mintys, jausmai, bend-

rasis džiaugsmas į vieną tvirtą solidarumą, gražia tikrovės draugystę. Kad grįždami iš sąskrydžio namo kiekvienas jų jaustų tą gamtą ir lakumą, kurį Binkis kitados sušuko: -- "Debėsų keliu didžiuoju -- aš važiuoju!"

IR... NEO-LITHUANIA
SUAŽIŲOJA VISA

Jaunimo vasaros sąskrydžio paskutinėmis dienomis, rugsėjo 4-5, įvyksta Korp! Neo-Lithuania dvimetinis suvažiavimas, ten pat, "Karališkame Šlaite". Tai jau filisterių ir korporantų visuotinė, didžioji suiega patikrinimui kas organizacijoje yra daryta ir padaryta, ir kas liko neįveikta. Neabejotinai, sueiga turi ir kitą uždavinį -- tai duoti gerą trampilyną Korporacijos šuoliui į ateinančius dvejus metus.

Suvažiavimo darbus galima suskirstyti į dvi grupes: rutinose-
statiškus ir naujai aktualiuosius -- dinamiškus. Tačiau juos visus neabejotinai gaubis apėginė šviežuma, kam Neo-Lithuania turi patyrimą, virtusį savita tradicija.

Šis Korporacijos suvažiavimas yra VI-asis, skaitant nuo pirmojo, įvykusio Toronte, Kanadoje 1955 m. Kaip matome, šie metai yra suvažiavimų dešimtmėčių paženklinti ir ta prasme Korporacija žengia per pirmo laipsnio -- 10-ties metų -- sukakties ribą. Tikriausia, šiame suvažiavime bus tam tikra sukaktvinė nuotaika ir senųjų Korporacijos vairininkų -- Vyriausios Valdybos ataskaitoj; ypač kai ir dabartinis Korporacijos pirmininkas, inž. Vaclovas Mažeika išbuvo išsiplėtojiosios organizacijos prieškazi-
kadencijas, t.y. ketveris metus ir darbus tvarkė, vykdė sumanai. Jis su savo kolegomis -- kitais Valdybos nariais -- kruopščiai rūpinosi, dirbo ir visada atidarydavo žalią šviesą sveikai iniciatyvai, eilei gerųjų naujų sumanymų,ėjusių iš Korporacijos periferijos.

Neo-Lithuania nėra atsiskyrėlių sala. Ji kasdien, ir metais, ir visada yra gyva visai lietuviškai akademinei aplinkai. Ji krepia dėmesį tam, kas svarbu ir prieš ką negalima užmerkti akių, pro ką negalima praeiti pro šalį negirdomis. Ji visada buvo, yra ir bus apdairi savo aplinkoj.

Korporacijos vyresnioji karta, šiandien jau filisteriai turi kietą, vyrišką patyrimą. Tas patyrimas yra gautas aukšta darbo ir vargo kaina. Taip pat jis yra apmokėtas daugelio draugų pačiomis brangiausiomis -- gyvybių -- aukomis. Tai visą yra šaknyks Korporacijos medžio kurį pildė ir pripildė gajų gyvybingumui prieš laiko audras, suirute, netvarką, melą ir apgavimą. Mūsų garbės filisterio Stasio Santvaro žodžiais pasakytume:

"Vėjuotoji ir nuogoji pagai-
rėj mano medis stovi.
Su vėtromis praskrieja me-
tai jo šakom,
Bet jo paunksmė -- tai atbėgan-
čių pavasarių šventovė,
Mirtis neapkabins jo rankom
žudančiom, piktom."

Iš to nebesunku spėti, kad šis Korporacijos suvažiavimas tars savo įsakmų žodį apie šiais metais kylančią akademinio jaunimo sąjūdį dėl Lietuvos laisvės. Žygis Washington -- jau praejęs, ir žygis į Jungtinių Tautų Organizaciją New Yorke, ruošiamas š.m. lapkričio 13-tą, tikriausia, bus dideliame dėmesyje. Ir ne tik bus teigiamai įvertinti bet

pastarajam, dar ruošiamam žygiui bus duotas savasis impulsas.

Neo-Lithuania eina į savo naujos vadovybės rinkimus ir į sekančią dviejų metų periodą su pasitikėjimu, su drąsa. Ji skelbia iš anksto devizą kiekvienam: -- būk apdairus aplinkoj, būk tvirtas lietuvių, kad neparduotum jos už profesiją, už gabalą... duonos!

Ant. Diržys

APIE JUODŽIAUSIĄ DIENĄ
IR 'DAUG BLOGIAU'...

B. Raila bent dviejuose Dirvai (1965 rugp. 9-11 d.) rašytuose laiškuose, šlaip palankiai atsiliepdamas apie mano straipsnelį dėl nepriklausomos Lietuvos žlugimo (Dirva, 1965 VII, 27-30 d.) pabėrė vis dėlto keletą kritiškų pastabėlių. Itin są-
mojinga jo išvalga manifestacijos Kaune dėl spalio 10 d. sutarties emociškos ir istoriškos pusės. Aš kaip tik ir turėjau galvoje tą emocišką pusę, kurios netemdė juodumo žymė. (Ne-
bent ją kiek tamsino švenčių išskyrimas iš Lietuvai atduotos srities, kaip tai pažymėjo Prezidentas savo kalboje). Istoriškas jos juodumas, atseit, sovietinių įguly įvedimas dar mūsų nebuvo siejamas su nepriklausomybės pabaiga. Juk istorijoje ne naujiena, kad galingsmė valstybė įkurdina įgulas kokioje valstybėje saviems interesams saugoti. JAV, pav., po keleris metus laikė įgulas S. Domingo ir Haiti valstybėse. O paskutinio karo metu santarvininkai strateginiais sumetimais buvo įvesdinę karduomenes į Iraną. Tad sve-
timos įgulos valstybėje nebūtinai jau turi reikšti jos laisvės galą. Tačiau Lietuvos atžvilgiu dalykai susiklostė taip, kad ta spalinė sutartis buvo vienas etapų kelyje, vedusiame į nepriklausomybės ga-

Pastangos priversti sovietinį okupantą skaitytis su Lietuvos po-
grindžio valia ir jai nusileisti, viršijo jų jėgas. Buvo aišku, jog nepakeitus aktyvaus ginkluoto pasipriešinimo veikimo taktikos ir negavus iš užsienio aiškios, realios ir konkrečios paramos, partizanų judėjimas Lietuvoje nebe-
galės išsilaikyti ir neišvengiamai turės užgesti.

Ši grėsmė ir jos galimos skaudžios pasėkos tautiniam lietuvių pasipriešinimui kėlė giliausius susirūpinimo politiniam Lietuvos pogrindžiui ir vertė jį atsakymo į tą klausimą ieškoti Vakaruose.

Sekančiam numerį: Kurio keliu eiti?

ATVAŽIAVĘ Į CHICAGĄ
aplankykite
"69" MENO GALERIJA
VIRŠ 200 LIET. DAIL.
PASKUT. DARBŲ
KAILIŲ PREKYBĄ
IVAIRŪS KAILIAI
"SPARTA" atstovybė
RAIJO, RAŠOMOS IR
SKAČIAVIMO MAŠINOS
MUZIKOS NAMUS
PIANAI IR VARGONAI
Valandos: 12-8 v.v. Tel 778-0505
Sav. STASYS ORENTAS
2612 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60629

(Nukelta į 6 psl.)

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

Iš lūžių kabareto

Ariją! Ariją!...
Iš "Lohengrino" šen mylimą Elzą!
Vidurnaktis vienas
Lai būna praeiktas
Už amžius ir dienas!...
Ech, šen kabareto šokėjos! -
Man arijos,
Elza

ir vėjas - - -

(Restoraniška daina, 1926 m.)

Ši ištrauka iš skabeikiškos dviejų dalių poemėlės, sakykime, yra gana nebloga. Nors Kaune kabaretu su šokėjom buvo visai ne daug ir ne ypatingai prašmatnių, bet ponis Grigaitienė operoje puikiai dainuodavo Elzą, o Kipras Petrauskas Lohengriną. Pavyko pagauti čia nežabotos jaunystės, lėbavimo nuotaika ir Skabeikai neišvengiamas "praeiktas". Nors motyvai kiek buršiškesni, tačiau: "Wein, Weib und Gesang (vynas, moteris ir daina), bet ko gi geresnio tu galėtum tikėtis kabarete?"

Po to prazvimbė penkeri metai. Ne tiek gyvenime, kiek poezijoje Skabeika ėjo kūdnyr ir liūdnyr. Tik su žemaitišku atkaklumu ne kito jo ideologinės, politinės ir literatūrinės pažiūros. "Kancija, kaip bedugnėse gimstantys klyksmai, kvatojo tarp smėlio ir bonių", - bet Leonas vis liko kietas laisvamanis, liaudininkas, varpininkas, niūrus simbolistas. Kai 1927 m. rudenį buvau priimtas augintiniu į "Keturius Vėjus", ne kartą ir jį ten bandžiau vylioti, žinodamas, kad anksčiau jis buvo bemėginas binkiškai eiliuoti. Bet jis - vis griežtai ne. Jis esąs ne toks!

Kaip liaudininkų srovės dalyvis ir studentas varpininkas žalgirietis, jis be abejo liūdėjo po gruodžio 17 perversmo, ilgėjosi demokratinių laisvių ir jėga nuslėptos savo filisterių valdžios, - ir vėliau parašė net kelis, tegu ir silpnokus, eilėraščius aiškiai politiniais motyvais ta dingstimi, bet šiaip jau vengė poeziją maišyti su politika ir net neįjungdavo jos su protavimu. "Kūrybos gelmės glindi intuicijoj, pasamonej, jausmuose, o ne prote", rašė jis kartą moksleivių varpininkų laikraštyje.

Ir štai 1931 metais jame įvyksta staigus lūžis.

Ak, tie lūžiai, kurių taip apstu buvo, kaip kun. S. Yla savo

se ir vadina. Čia 257 puslapyje rašoma: "B. Raila - poetas, buvęs trečiafrontininkas, vėliau viręs fašistu ir 1944 m. pasitraukęs į Vakarus"... Gražiai parašyta, ypač kad poetas, į ką žitiūri kaip į nepatikimą komplimentą. Fašistu "virsti" irgi man dar niekad neteko, ir tai tokia pat tiesa, kaip kad į Vakarus pasitraukiau 1944 m. Aš nepasitraukiau, o aplinkybių buvau priverstas nuo okupanto pabėgti, ir ne 1944, o dar 1940 metais).

Skabeikos staigus postūkis į "kairę" buvo netikėtas ir beveik slapta, kiek atsimenu, "Trečio Fronto" aktyvistų kolektyvui steigiantis, jis nebuvo nei kviečia-

O tačiau įvyksta netikėtumų, ypač su demonais.

Gaila, nei sovietinio Skabeikos raštų leidinio redaktorai, nei liudininkai memuaristai (Venclova, Miškinis, Šimkus, Butėnas ir Gučas) nepateikia jokių tikslėsių duomenų ir datų apie jo lūžį. Aš irgi dabar nepaėgiu tiksliai prisiminti, ar tai įvyko prieš pat jo atsivėrusią plaučių ligą ir atsigulimą šv. Luko ligoninėje, ar iš jos išėjus, prieš vykstant į Paneemunės džiūvininkų sanatoriją. Bet tai įvyko tais mėnesiais jo gyvenimo tragedijos pradžioje, 1931 metais.

Jis susitiko su Venclova ir manimi ir parodė rankraštyuose porą savo naujų eilėraščių. Vienas iš jų buvo pavadintas netprastai - "deklaracija" ar "manifestas".

Priešingai negu dabar, anais laikais rašytojų manifestai dar buvo madoje. Tai paveldėjimas iš 19 šimtmečio romantikų, kada manifestus mėgdavo skelbti ypač poetai, kai kada ir dramaturgai. Toks manifestas jau buvo ir Adomo Mickevičiaus "Odė jaunystei", tik ne nuogai agitacinis, o poetiškai pergyventas. Šio amžiaus pradžioje irgi neretai pasigirdavo rašytojų ar dailininkų programiniai pareiškimai, kurių vienas iš garsiausių buvo Marinetti ir jo grupės "Futūristų manifestas".

Kaip matyti, Skabeika taip pat dar tikėjo deklaracijų galia ir būtinumu. Tik mes vėliau daugumas nustojo manifestais tikėti, ir per pastarus tris dešimtmečius aš nebeprisimenu kokio nors smarkesnio literatūrinio manifesto. Tasai iškilmingas sportas daugiau perėjo į politikų rankas. Po šio karo Amerikoje mes tegirdėjome gangreit tik vieną bostoniškų sumanytą "pasipriešinimą kultūriniam nuosmukiui", kuris vėliau visų buvo pradėtas populiariai vadinti... nuosmukio manifestu. Bet ką tu čia daug beįsmanifestuos, kai nuosmukis užgula?

Skabeikos deklaraciją skaitėme maloniai nustebę, juokaudami, bet ir patenkinti. Tai buvo jo demoniškas atsivėikimas su simbolizmu, beveik viso ligšiolinio savęs pasmerkimas ir pasiryžimas kaž kokiam naujam - "didelės akcijos gyvenimui". Jame įvyko revoliucija prieš save patį ir už "tikrumo tendenciją". Mes pasisidėmė, ir Leonas miečiai sutiko, kad jo deklaraciją dar verta redaguoti, taisyti, gerinti. Man rodos, kad Venclova pasidė pakeisti antraštę ir pavadinti ne deklaracija, o "Žodis dėl literatūriškos akcijos", kas ir buvo padaryta. Griezdiškiau ir publicistiškiau nebegalima buvo sugalvoti.

Bet šiaip jau Venclova kūrinį rimčiau taisė, "majakovskiškai" laužė eilutes, ir reikia tiesą pasakyti, taisytojas kartais jis būdavo neblogas: surasdavo tai kokią retesnę, spalvingą ir réksmingą

žodį ar frazę, arba kokią naują, neįprastą rimą. Sakyčiau, kai kada jis labiau vykusiai gebėdavo pataisyti ir pagerinti draugų eilėraščius, negu pats savuosius parašyti.

VASAROS ATOSTOGAS MALONIAI KVIECIAME PRALEISTI MEŠKOS VASARVIETĖJE

42 Beach Street
Monument Beach, Cape Cod, Mass.
Tel. 759-3251 (Area Code 617)

Rami poilsiui aplinka, šiltas Atlanto vanduo, baltas papludimio smėlis, geras maistas ir malonus patarnavimas užtikrina užsitarnautą poilsį.

Laisvalaikio pajvairinimui:

- valtis — žuavimui
- teniso aikštė
- sail-fish žuavimui
- vakare tėvams išvykus prižiūrimi vaikai.
- stalo tenisas

Sezono pradžia birželio mėn. 19 d. Prašome rezervuoti sau vietą iš anksto:

S. M. Lušys,
88-01 104th Street, Richmond Hill 18, N. Y.
Tel. VI 9-1193 (Area Code 212).

I. Veitas,
72 Congress Street, Braintree, Mass. 02185
Tel. 843-2146 (Area Code 617).

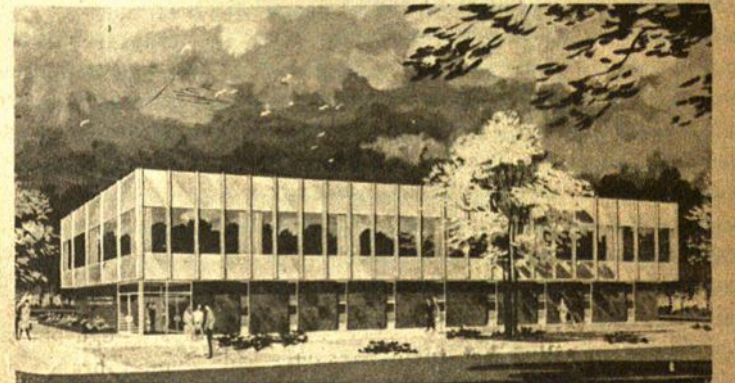
PELNYKITE DIVIDENTUS KETVIRČIAIS

VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

4 1/2% DIVIDENTAI IŠSIUNČIAM I PAŠTU
KETVIRČIAIS... INVESTMENT
SĄSKAITOMS.

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650

Juozas F. Gribauskas, sekretorius

Chicago Phone: Area Code 312; 242-4395;
Suburban Phone: 656-6330.

SU MARINAIŠ VIETNAME

(4)

"Ačiū už Dirvos iškarpa su ištraukom iš mano laiško. Nesirengiu konkuruoti su profesionaliais reporteriais, tačiau tie labai dažnai smarkiai prašau pro šalį..."

Klausiu, kaip atsitiko, kad Vietkongas galėjo padegti aviacijos benzino tankus čia Danange? Sakai, kad žinia apie tai buvo apibėgusi pasaulio spaudos pirmuosius puslapius. Pas mus tai nebuvo didelė sensacija. Kiek aš žinau, aviacijos veikla dėl to nenutrūko nei vienai sekunde. Nežinau, kaip Vietkongui pasisiekė prašliaužti pro mūsų ar ARVN (P. Vietnamo) sargybas aplink Danangą, tačiau tokie incidentai dar ilgęsnį laiką bus galimi.

Prieš porą dienų (laiškas rašytas rugpiučio 12) komunistai minosvaidžiais apšaudė mūsų batalijono tankų parką. Tai atsitiko 2 val. ryto. Tos dienos išvakarėse kelių kaimų gyventojai bu-

vo įspėti pasiruošti evakuacijai iš savo namų kitoje upės pusėje. Per tą progą kilusį sąmyšį ir sujudimą pora ar gal net daugiau mažų partizanų būrelių sugėbėjo arčiau prišliaužti prie mūsų stovyklos ir lygiai antrą valandą iš įvairių pozicijų atidengė minosvaidžių ugnį. Jų 60 mm minosvaidžiai pasiekia taikinius už 3.000 jardų, o 81 mm — 4.000 jardų. Kartu pasigirdo ir paskiri šautuvų šūviai. Tie, aišku, negalėjo padaryti jokios žalos, bet tik apsunkino susigaudymą, iš kur puolama. Minosvaidžiai nepadarė jokios žalos tankams, tačiau sužeidė keletą netoli tankų miegøjusių karių. Mūsų artilerija po kelių minučių jau galėjo apšaudyti tą vietą, iš kur buvo paleisti minosvaidžių sviediniai, tačiau taisyklės (Rules of Engagement) reikalauja prieš panaudojant sunkiuosius ginklus būti visai tikram, kad dėl to nenukentės civiliai gyventojai. Šiuo atveju išsiaiškinimas

truko net 45 minutes. Ir tik po to, susižinojus su vietnamiečių administracija, atėjo leidimas šauti iš visų pabuklų, bet tai jau neturėjo jokios prasmės. Vietkongas apšaudęs iš minosvaidžių, (natyrė kariai per penkias minutes gali paleisti 35 sviedinius), bėgo atgal kiek tik kojos nešė. Beveik nėra prasmės toje vietoje, iš kur buvo paleista ugnis ir ieškoti.

Tokie incidentai, kaip sakiau, dar ilgesnį laiką bus galimi, tačiau Vietkongui darosi vis sunkiau ir sunkiau oseruoti, nes mes rimtai užsiėmėm 'realestate business' t. y. kontroliuojam vis didesnius plotus.

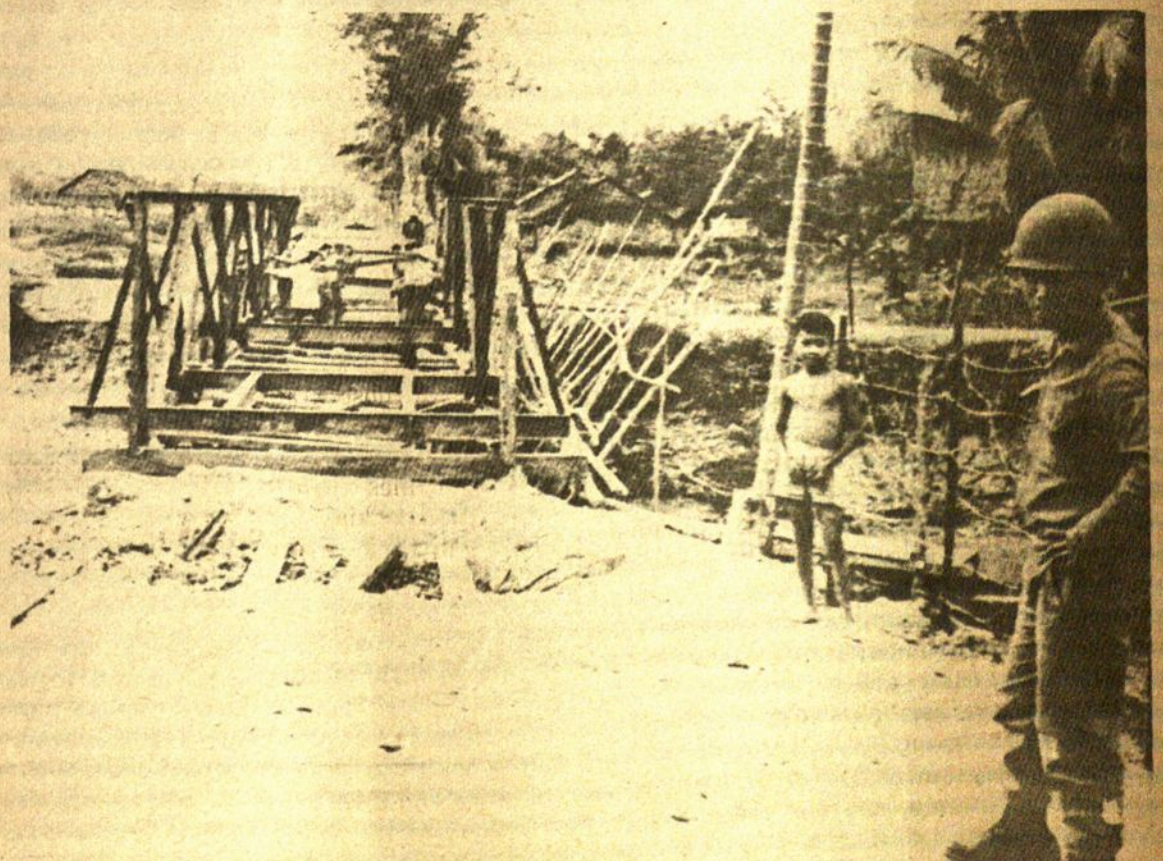
Jei sykį mes ateiname į kokią kaimą, jo gyventojams turi būti aišku, kad mes ten ir pasiliksim. Užimdami vieną po kito kaimus mes rūpestingai juos iškratome, pašaliname spąstus, iškastus apkasus ar 'lapiu olas'. Mes pasiūlome gyventojams iš savo ište-

lių medicinos pagalbą, kurios jie yra labai reikalingi ir ja mielai naudojasi. Padedame atstatyti mokyklas ar kitus viešuosius pastatus ir net kartais privačius namus. Paprastai tie pastatai iš kur būname apšaudomi yra sudeginami ar patys su dega prasidėjus susisaudymui. Jie iš šiaudų ir bambuko, lengvai degančios medžiagos.

Dėl tokio namų degini-

mo reikia paaiškinti, kad normaliai kiekvienas vietnamiečių namas turi po keletą slėptuvių. Dvidešimt metų šiame krašte slaučiant karui, partizanams kovojant prieš japonus, prancūzus ir dabar prieš mus ir pietų Vietnamo karių bei policiją, nuolat vykstant su šiaudymui, gyventojai turi apsirūpinti slėptuvėmis ir atsarginiais išėjimais — tuneliais. Jei tokios

slėptuvės yra paprastos, laikome tai normaliu dalyku, tačiau kartais pasitaiko jų labai komplikuočių ir tada jauti, kad čia slypi koks mažiau svarus užsimojimas. Paprasčiausias dalykas į tokią slėptuvę įmesti fosforo granatą. Toji duoda apšėiai baltų dūmų, kurie dažnai iškyla toli nuo namų įrodydami, kad esama tunelio. Paprastai tie tuneliai veda į upę, upelį,

Vietnamietis karys prie sudaužyto tilto

MŪSŲ SPAUDA IR MES (1)

Lietuvių laikraščiai seniau

Juozas J. Bachunas

Mano pažintis su lietuvių spauda Amerikoje prasidėjo ne nuo vakar. Tai įvyko kiek anksčiau. Skaitant nuo dabar, lygiai prieš 55 metus.

Savo "žurnalizmą" pradėjau a. a. Antano Olsausko (A. Olio tėvo) spaustuviėje, kur, kaip ir dera vaikigaliui, buvau spaustuvės "velniukas", besimokantis ir visiems galams prisiruošiantis darbininkėlis. Už savo darbą spaustuvėje per 54 valandas savaitėje gaudavau tais laikais atitinkantį atlyginimą -- du dolerius ir 50 centų... Iš tos stambios sumos už gatvėkarius, važiuojant į darbovietę ir namo, per savaitę reikėdavo išleisti 50 centų. Tad man atlikdavo kitiems reikalams truputį mažiau kaip du dolerius. Iš tų pinigų reikėdavo duoti tėvams už išlaikymą... \$1,50, tai mano reikalams likdavo 40 centų.

Nuo to laiko ligi šių dienų buvau ir protarpiais tebesu gana arti visų mūsų lietuviškų laikraščių ir knygų leidyklų. Buvau įsirengęs Farmoje spaustuve su linotipu ir t. t. Šioje srityje praktiškai perėjau beveik visus reikalingiausius amatus. Užbaigęs "velniuko" laikotarpį, išmokau raides rinkti linotipu. Kiek vėliau, išpirkau dalį Žemaičių spaustuves, taigi, virtau spaustuvės savininku. Dar po to, kai Draugas buvo savaitraščiu ir persikėlė į Chicago, buvau jo reikalų vedėju. Paskui vėl grįžau pas Olsauską, ir tada su j. Pajausku nupirkome jo spaustuve. Galiausiai iš Olsausko atpirkome ir tais laikais jo leista populiarią "Lietuvą". Ir po visų tų patyrimų su spaustuvėmis ir laikraščiais nukrypau į kitą sritį Tabor Farmoje...

Ar galiausiai šiandien savo jaunystės metų ir tų patyrimų, ne visada saldžių? Ne, ne tik nesigailiu, bet turiu pasakyti, kad visuomet turėjau daug malonumo, pasitenkinimo dvasioje ir jausmą, kad ką nors padariau geresnio ne tik sau, kiek savo bendruomenei, visiems lietuviams.

Dabartinio Dirvos vajuos vedėjų paprašytas ta proga prisidėti prie vajuos minčių aiškinimo, galvojau, kad mūsų sesėms ir broliams naujiems ateiviams gal bus įdomu sužinoti ar bent dar kartą priminti, kaip mūsų laikra-

ščiai per tą beveik šešių dešimtų metų laikotarpį Amerikoje gimdavo, gyvendavo ir... mirdavo. O ir senesniems mūsų lietuviams gal bus įdomu prisiminti, kiek jiems teko ir buvo malonu dirbti lietuvišką darbą praeityje. Kas domisi ar studijuoja žurnalistiką, apie tai būtų medžiagos ir dar kiek gyvų liudininkų parašyti ištisą studiją. Ką aš, ne rašytojas, o tik į pensiją besitraukiantis (dikininkas) prie to galėčiau šiek-tiek prisidėti, tai nebent keliomis atsiminimų pastabomis.

LAIKRAŠČIS -- PRIEDAS PRIE BIZNIO

Mūsų ankstyvesnieji lietuviški laikraščiai Amerikoje dažniausia laikydavosi ne iš pajamų už prenumeratas. Asmenys, kurie tuos laikraščius leisdavo, šalia to, turėdavo ar tai bankelius, ar knygų pardavimo įstaigas (knygų biznis anais laikais būdavo daug geresnis, negu dabar, kartais visai apčiuopiamai pelningas). Kiti buvo išplėtę laivokarčių biznį, vertėsi kaip notarai, pagalbos teikėjai pilietybės ir panašiais reikalais.

Tokių verslų leidėjams laikraščiai atlikdavo dvejopą paskirtį. Pirmą, davė dvasinio pasitenkinimo, žinant, kad tuo prisidedama prie lietuvių išlaikymo ir lietuvių kultūros ugdymo. Antrą, leidėjas galėjo laikraščiu laisvai naudoti savo biznio garsinimui, būti žinomumui dideliu skaičiui lietuvių, kurie pasinaudodavo patarnavimais ne už dyką. Tai buvo interesų sujungimas pagal patarėlę: ir vilkas sotus, ir avis sveika...

Laikraščių prenumeratos tuomet būdavo neaukštos, apie du dolerius metams už savaitinį laikraštį, tegu pinigais tada buvo ir žymiai brangesnis, kaip dabar. Nebuvo tokie brangūs ir darbininkai, ir popierius, ir kitos spaudos medžiagos. Tad laikraščių leidėjai ne kartą turėdavo ir pelno iš prenumeratų, jeigu laikraščio skaitytojų skaičius pasiekdavo 5, kai kada 8 ir daugiau tūkstančių. Anų laikų Amerikos lietuvių, kaip dabar dar kartais pasakoma, buvo "tamsūs beraščiai", bet jie daug daugiau skaitė lietuviškų laikraščių ir knygų, uoliau daly-

vaudavo susirinkimuose, negu dabar. Lietuviškos patriotiškos dirvos veikėjai, turinčiam reikalų su spauda ir knygomis, anuomet buvo daugiau galimybių.

Vertindami Amerikos lietuvių judėjimų istoriją ir spaudą, tą faktą visuomet turime atsiminti. Spauda visuomet turi įtakos lietuvių visuomenės, bet ir visuomenės nuotakos jautriai atsiliepia į spaudą -- gali ją kelti ir stiprinti, kaip lygiai gali ją marinti ir sunaikinti. Jei spaudai nesiseks, atsakomybės reikia ieškoti abiejose pusėse. Gal leidėjai ir redaktoriai negabūs, nesugeba, bet gal ir visuomenė yra "negabi" savo kultūrai, kalbai ir dvasios reikalams. Tokiai visuomenei nebėgali padėti joks leidėjo pinigais, joks gambiausio redaktoriaus ir rašytojo stengimasis.

BE AUKŲ NEIŠSIVERSDAVO

Padėtis pasikeitė, kai lietuviški laikraščiai perėjo į rankas tokių privačių asmenų, kurie neturėjo pašalinių stambesnių verslų, o norėjo ir turėjo tik iš to laikraščio pragyventi. Išsiversti vien iš prenumeratorių įplaukų ne visada buvo galima. Kaip dabar, taip ir anksčiau ne užtekdavo ir pajamų už skelbimus. Amerikiečių firmos praeityje dar rečiau duodavo skelbimų lietuviškiems laikraščiams, kaip dabar. Anuomet inėgdavo dažniau garsintis visokie stebuklingi "daktarai" su savo "stebuklingais vaistais", plaukų atželdymais ant nuplikusios galvos, stebuklingi venerinių ligų "daktarai" ir pan. Sąžiningesni leidėjai - redaktoriai tokių melagingų skelbimų nepriimdavo, nors už juos būdavo gerai apmokama.

Nuo tų laikų lietuvišką laikraštį, jo leidėją-redaktorių galėjo išlaikyti tik papildomos aukos, šalia prenumeratų. Laikraščiai pradėjo rengti balius, koncertus, teatro vakarus, piknikus, iš kurių gaunamas pelnasėjo laikraščio ir jo "štabo" išlaikymui. Ir tas buvo neslėpiama, aiškiai pasakoma, kad atvykęs į parengimą ir kiek išleides savo malonumui, tuo prisidėdavo prie laikraščio palaikymo. Taip daroma ir dabar. Ir taip turės būti daroma, juo dažniau ir plačiau, tuo geriau.

Dabar jau atvirai sakoma ir tiesiai prašoma duoti laikraščiams aukų grynais pinigais. Tokia forma be abejo yra labai šalta, kai kam net nemaloni, ji vadinama "ubagavimu"... Bet iš tikrųjų tai gal pats tinkamiausias būdas lietuviškai spaudai padėti. Juk iš įvairių parengimų laikraštis tikrumoje tegauja tik nedidelį procentą to, ką į juos atsilankę tautietis išleidžia, už bilietą sušimoka, pravalgo, prageria. Tos jo išlaidos laikraščio neleidžia, nieko jam nepadeda, o tik pelno likučiai. Yra daug geriau, jeigu jis tiesiai laikraščiu paaukoja 10 dolerių, negu į parengimą atėjęs ten išleis 25 dolerius, iš kurių tik dalis duos tiesioginio pelno leidėjams. Žinoma, tautietis tada pats turės mažiau malonumo. Bet iš viso, tokie suėjimai suartina laikraščio rėmėjus, skaitytojus tarpusavyje ir sustiprina jų nuotaką.

Laikraščiu būtų dvigubai ar trigubai didesnė nauda, jeigu toks tautietis, kuris skundžiasi, kad iš parengimo jis neturėjo didelio malonumo ir ten tik išleido 10 dolerių "laikraščiu paremti", tiesiai nusiųstų laikraščiu tą 10 dolerių auką. Tada tai būtų tikras parėmimas ir kaip tik tiek dolerių vertas. O ką jis išleido parengime, tai iš to gal tik 2 ar 3 doleriai teks leidyklai, nes juk pirmiau reikia apmokėti valgius, gėrimus, salę, orkestrą, kai kada atlyginti žymesniems programos išpildytojams ir t. t.

Kitame numeryje: Bendrovių laikraščiai.

Jau vienuolika metų kai Vasario 16 gimnazijos evangelikų jaunimo ratelio nariai kasmet vyksta vasaros atostogų į Norvegiją. Nils Seim (kurton sotyvklon. Šiemet liepos 10 d. buvo išvykę 16 mokinių. Nuotraukoje mokiniai pasirodė kelionei į Norvegiją Weinheimio stotyje. Iš kairės: Staršinovas Aleksandras, Palavinskas Ričardas, Grovas Gintautas, Ditrikas Eduardas, Valiūnas Algis, Černiauskas Alvinas, Petrauskas Domas, Dilba Edvinas, Radionovas Kristijonas, Pauliukevičius Algimantas, Štolcas Gerhardas, Krauzė Manfredas, Krauzė Alvinas, Gumuliauskas Rimantas, Hermanas Arturas ir Evangelikų Jaunimo Ratelio vadovas mokyt. Fr. Skerys.

Arturo Hermano nuotrauka

POPULIARĖJA LINOTIPININKŲ SPECIALYBĖ

Linotipininko specialybės žmonės mašinomis, kartais labai sudėtingomis, paruošia tekstą spausdinimo mašinoms spausdinti. Toji specialybė spaustuvės darbe laikoma viena iš geriausių: darbas pastovus, nebloginai atlyginamas ir nesunkiai gaunamas. Naujų linotipininkų paruošimas daugiausia atliekamas trijose unijos išlaikomose mokyklose New Yorke, Los Angeles ir Phoenix, Ariz. Automatizacija, su kuria unija smarkiai kovoja, be abejo, ateityje sudarys nemažą sunkumų tiems, kurie dirba laikraščiuose, nes laikraštinės žinios prieš šiandieninės technikos labai nesunkiai gali būti renkamos iš vienos centrinės ir visam kraštui perduodamos t. v. teletipo būdu, kaip dabar pvz. surenkamos statistinės žinios iš akcijų biržos. Jeigu unijos, kurios ligi šiol šią kovą vedė gana sėkmingai, ateityje pralaimėtų, visame krašte išsibarsčiusios laikraščių leidyklos nepasigailėtų įsigyti brangiai kas-tuojančias teletipo mašinas ir jomis susirinktų didžiąją laikraštinės medžiagos dalį jau be linotipininkų.

Kaip ten bebūtų, laikraščių vietinės žinios, skelbimai, knygos, komerciniai įvairiausi darbai ir p. nieku būdu neapsieis be mūsų aukščiau minėtos specialybės žmonių. Todėl visi tie, kurie kada nors ryšis vienokiu ar kitokiu būdu įsigyti šią specialybę, artimoje ateityje negali tikėtis bet kokių ypatingų sunkumų su tos specialybės panaudojimu. Ypatingai jeigu labai gerai mokama žodžiu ir raštu anglų ir kt. kalbų.

Linotipininko specialybė yra įsigiję nemažą įvairiausių kitokių profesijų žmonių, kurie savo gyvenime niekada nėra net pagalvoję kada nors dirbti spaustuvėje. Taip šiandien pamatysime linotipininką dirbant ne vieno lietuvių rašytoją, žurnalistą, karininką, mokytoją ar dar kitą, kurie savo turėtų specialybių negalėjo pritaikyti šiame krašte. Linotipininko darbas reikalauja nuolatinio dėmesio ir galvojimo, ir tati labai artima europinės prigimties žmogui, kurie šioje spaus-tuvės darbo šakoje sudaro nemažą visų dirbančiųjų procentą.

Šiandien būtų tikrai nelengva išskaiciuoti, kas iš mūsų lietuvių žmonių dirba spaus-tuvėse linotipininko

darbą, pramokę jo čia arba paskutiniomis prieš emigraciją metais Europoje. Kiek žinoma, tokia populiarėjančią specialybę verčia Clevelande K. S. Karpus ir Al. Laikūnas -- abu amerikiečių spaustuvėse; Los Angeles: B. Brazdionis -- Lietuvių Dienos, A. Mironas ir A. Rugys -- amerikiečių spaustuvėse; J. Vede-gys ir Vl. Būtenas -- Chicagos Drauge; Bostone:

P. Pilka -- J. Kapočiaus leidykloje ir Ant. Gustaitis -- Keleivyje. Sarašas bus anapiln nepilnas, jeigu prie jo prijungsime šią specialybę iš Lietuvos atsivežusius kaip K. Škėmą, A. Rusiną ar Dirvoj dirbantį H. Macijauską.

Apskritai, šiandien vienokį ar kitokį darbą spaus-tuvėse dirba nemažą mūsų žmonių. Būtų tikrai pravartu ir jie patys nesigailėtų, jeigu spaustuvės amato pramoktų ir juo imtų verstis ir daugiau mūsų lietuvių.

(Ins)

S. Balzekas, Jr. susipažįsta su Lithuanian Sports Review ir leidinio redaktoriu P. Žumbakiu. Balzeko automobilio prekyba Chicagoje remia lietuvių sportinę veiklą ir įgalina savaitinę sporto apžvalgą transliaciją Margočio radijo programoje.

P. Petručio nuotrauka

LIETUVIŲ SALĖ-SVETAINĖ

6835 Superior Ave., Cleveland, Ohio
Tel. EX 1-1143

Tai sava, lietuviška pastogė įvairiems parengimams, koncertams, susirinkimams, parodoms, vaidinimams, šokiams rengti.

REMDAMI SAVUS -- REMIATE
SAVE.

DIRVOJE GALIMA
ISIGYTI NAUJŲ
LIETUVIŠKŲ KNYGŲ

džiungles ar... kapus. Mat, kapai paprastai būna sausose vietose, kurių vanduo nepasiekia užtvenkus laukus ryžiams. Žinia, fosforas smarkiai dega. Jis išduoda ne tik slėptuves bei tunelius, bet kartu ir sudegina visą pastatą.

Vietnamiečiai yra labai religingi ar greičiau prietaringi. Čia labai daug šventyklų ir kapų. Nustebau čia daug, kur pastebėjus nacių svastikas. Tai laimės ženklas ir jų daug kapuose.

Aplamai imant vietnamiečiai mūsų nebijo ir paprastai dirba savo darbus laukuose nekreipdami daug dėmesio į pražygiuojančius karius.

Jei pastebim, kad žmonės nuo mūsų šalinasi, nematom besiganančių ar besimaudančių karvių (vanden, buffalų), galim būti tikri, kad kur nors tyko komunistiniai partizanai. Kadangi jiems sunku su maistu, partizanai nenori prarasti kontroliuojamų galvijų ir juos paslepia. Tuo pačiu mes gauname ir įspėjimą.

Aš žinau, namuose dėl mūsų kariavimo būdo, kuris toli gražu nėra toks griežtas, koks turėtų būti, kai kada kyla didelis pasipiktinimas. Dėl tų sudegintų namų, netyčia naktį nušauto prabėgančio vaiko, dėl marinių, kuriuos per klaidą nušovė patys mari-

M. Ivanauskas medyje išdegintas paveikslas "Lietuvos praeitis", kuris drauge su kitais jo "liepsnos tapybos" darbais išstatytas parodoje Chicagoje, Teodore Roosevelt mokykloje, 50th Ave. ir 15th St., Cicero, Ill. nuo rugpjūčio 28 iki rugsėjo 5 d.

LIEPSNOS TAPYBOS PARODA CHICAGOJE

Deginimas medyje ir odos naujojo amžiaus (vairių specialistų priklauso) meno srityje, smulkiame ornamentacijos plotmėje, vartojant smailią kaitinamą adatą arba kilpinės formos vielę. Jau prieš trisdešimt metų M. Ivanauskui parūpo, kaip iš deginamų taškų bei trumpų brūkšnių pereiti į laisvą deginimo techniką, siekiant reljefinės garštos bei giliaspaudės grafikos efektų. Pirmasis etapas buvo užfiksuotas 1936 m., o antrasis — į giliaspaudę grafiką panašūs — liepsnos tapyba išbandyta tik 1962 m. Amerikoje.

Reljefiniai deginimo graviturai vietoj iki tol vartotos smailios kaitinamos adatos M. Ivanauskas panaudojo įkaitinto atsuktuvo aštrią briauną ir jo plokščius šonus. Aštrumu buvo apibrėžiami piešinio kontūrai, o braukiant plokščiu atsuktuvu paviršiumi (kaip teptuku) per medį buvo išdegina-

mi norimų tonų patamsinimai bei šešėliai. Deginimo procesui pagreitinti iš karto buvo kaitinama keletas atsuktuvų ir darbe vienas po kito keičiami. Po dviejų kruopštaus darbo metų buvo jau galima parodyti pasiektus rezultatus visuomenei: 1938 m. Kaune buvo surengta pirmoji M. Ivanauskos paroda. Buvo išstatyta apie 50 kūrinių išdegintų medyje: ornamentuoti dėžutės, taurelės, vazelių, lėkščių ir portretų. Visuomenės susidomėjimas ir naujojo ugnies meno pamėgimas autorių paragino toliau dirbti šioje srityje. Spauldoje paroda buvo įvertinta palankiai.

Tolimesnį darbą sutrukdė antirasas pasaulinis karas. Karui pasibaigus, atsikėlus toli nuo gimtojo krašto ir ieškant pragyvenimo šaltinių, gražioje Bavarijoje M. Ivanauskas įkaitinta geležimi vėl ėmė marginti visokius medžio dirbinius ir portretus, kuriuos mielai pirkė ir užsakinėjo bavarai, JAV-bių kariai ir lietuviai. Šio laikotarpio (1945-49 metų) medžio deginimo darbai, kurių susidarė ligi 500, pasižymėjo įkaitintos geležies ekspresija, formų ir tematikos įvairumu. Vietos vokiečių spauda autorius pasirodymus tremtinių parodose vertino, kaip tos meno šakos meistro darbus.

Brazilijoje gyvendamas 1948-58 metais, deginamąją grafiką bei tapybą patobulino technikos atžvilgiu. Be anksčiau Vokietijoje vartotų geležies įrankių, pradėta vartoti elektros kaitinama

įvairios formos ir storumo vielė. Piešinys vėl grįžo į subtilių linijų ir plastinio meno formas, nes jau skubėti nereikėjo. Atsikėlus į JAV-bes, atsidarė nauji kūrybos horizontai. Aukštas ekonominis gyvenimo standartas ir įvairūs technikos pasiekimai leido per trumpą laiką, per paskutiniuosius ketverius metus, padaryti tai, kas išdėstyta dabar vykstančioje apžvalginėje darbų parodoje.

Medžiaga gali būti naudojama natūralaus medžio lentos, presuoto medžio (medienos) plokštės, medžio drožlių plokštės, storas popierius — kartonas ir kamščio plokštės. Geriausias medis deginimui yra tas, kuris neturi kietų sakinų metinių rėvių. Tam tinka liepa, pušis, eglė, beržas, kedras ir kt.

Įrankiai deginimui vartojami: Elektriniai litavimo prietaisai su plokščiom galvutėmis. Jų pasirinkimas yra labai didelis ir įvairus. Geriausiai tinka lengvojo tipo — pieštuko ar atsuktuvo pavidalo lituoklis.

Atitinkamos varžos vieta įjungta į transformatoriaus sistemą, kur vienos formą galima keisti pagal reikala.

Mažieji liepsnosvaidžiai, kurie deginimui gali būti vartojami, atitinkamai reguliuojant liepsnos dydį ir atstumą nuo deginamojo paviršiaus. Šiuo būdu atliktą tapybą gauna giliaspaudės, grafikos pobūdį, kur išgaunami nuo šviesiausių iki tamsiausių su švelniais perėjimais tonų piešiniai

bei tapiniai.

Ieškant naujų tekstūros efektų ir kitų naujybių, galima pritaikyti dar visą eilę deginimo būdų, vartojant įvairiausias priemones: skystą šviną, įkaitintus svarius metalo gabalus, įkaitintą smėlį, žvyrą, akmenis, stiklą, geležies trupinius ir kt.

Pačią įspūdingiausią liepsnos tapybos priemonę išgauti giliaspaudės grafikos efektus M. Ivanauskas rado tik pereinamaisiais metais ir kol kas nori pasilaikyti savo kūrybai.

Deginimas, kaip ir kitos meno šakos, reikalauja, be pagrindinių piešimo dėsnių žinojimo, dar ir pojūčių išlavavimo, kad kūrėjas sugebėtų operuoti liepsnos veikimu: įkaitinta viela, geležies gabalu ar dujomis.

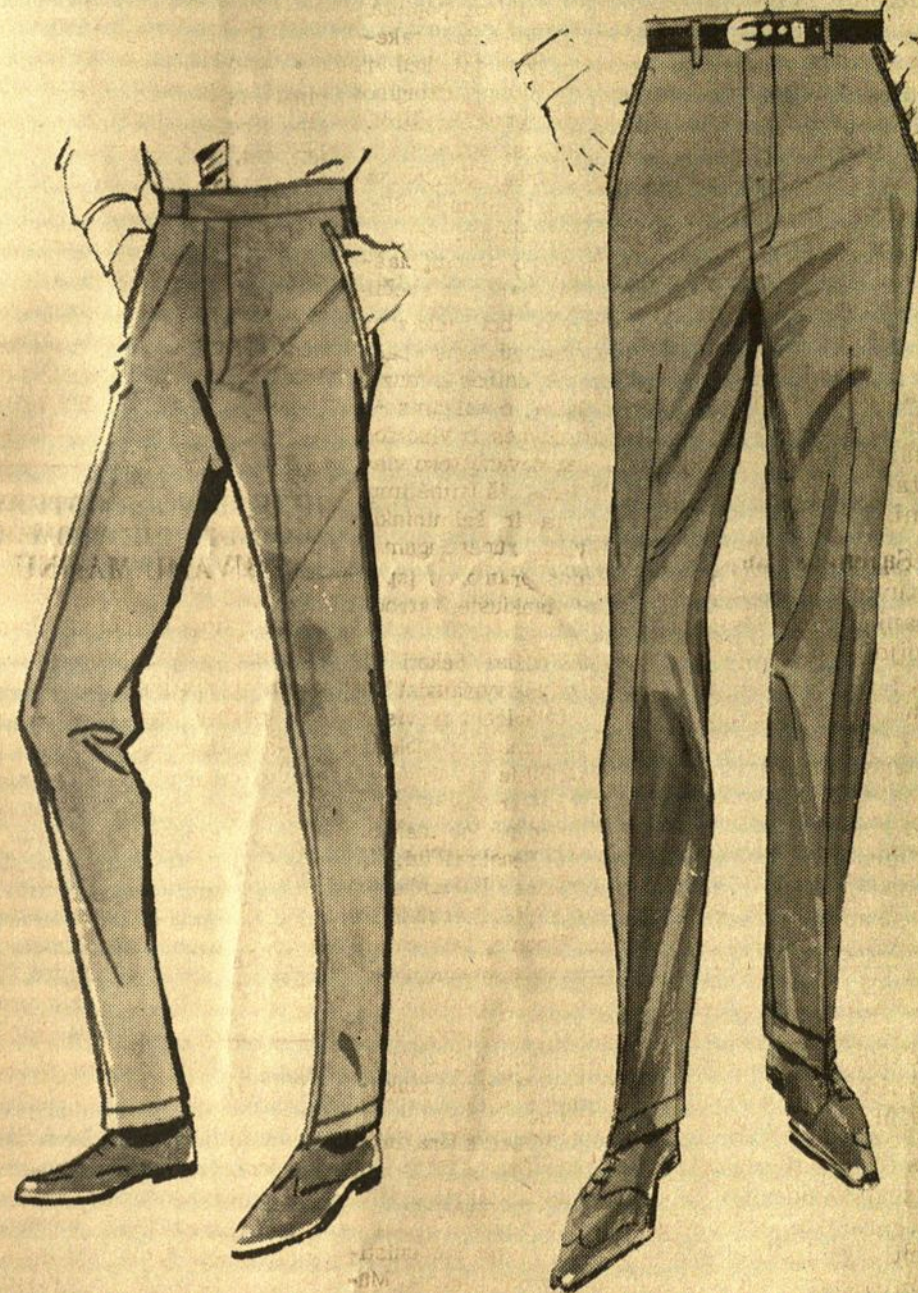
NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

NAUDOK EAGLE STAMPS KAIP PINIGUS VIŠOSE 5 MAY CO. KRAUTUVĖSE

MAY'S BASEMENTS

NUSTOKITE PROSINTI KELNES
Įsigykite vyriškas, atlenktas kelnes, kurių
niekada nereikia prosinti

Nauja Koratron gamyba iš Celanese Fortrel® Poyester ir medvilnės suteikia jūsų kelnėms nuolatinį kantų ir siūlių lygumą! Tai tiesa, tos naujos kelnės niekada nereikalingos prosinimo! Išplaukite jas, įdėkite į džiovintuvą ar pakabinkite... jos paruoštos dėvėjimui! Koratron® gamyba išlaiko jų formą. Lieka jos lygios ir nesusiraukšlėja. Gaunamos juodos, gelsvai rudos, alyvinės, melsvai alyvinės.

5.99

STILIUS A. Diržas kilpos stiliaus — Tinka visiems dydžiams

Inseom sizes	29	30	31	32	33	34	36	38	40	42
29	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
30	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
31			x	x	x	x	x	x		
32			x	x	x	x	x	x		

Celanese Fortrel® yra Fiber Industries Inc. fabriko ženklas. Fortrel® medžiaga išlaikanti savo pažadą.

Užsisakykite tikslų dydį B stiliuje. Kontinentalinis liemens dydis 29 iki 36. Išiūtu kantu 29 iki 32.

Užsakymai priimami paštu ir telefonu... Skambinkite CH 1-3070

BASEMENT MEN'S CLOTHING ALL 5 STORES

Laiškai...

(Atkelta iš 3 psl.)

malonės gauta nepriklausomybė ir iš to sekęs artimas bendravimas su Vokietija toms tautoms palaikyta nusikaltimu.

Pagaliau kokia prasmė kovoti dar dėl Vilniaus, kada Lietuva poenciališkai jau volkečių pasiimta? Vėliau turėjo sekti jos faktinis okupavimas. Tik rugs. 23 d. susitarimo revizija rugs. 28 d. protokolu pakreipė Lietuvos likimą tuo keliu, kuriuo ji ir nuriedėjo.

Mūsųose dabar tėra kartojama mintis, kad Lietuva pati atsilimdama Vilnių greičiausiai dabar būtų turėjusi satelito statusą ir nebūtų paprasta tarybinė respublika. Kaip tai būtų galėję atsitikti, niekas neslėmė aiškinti.

Jei Lietuvos susiglaudimas su vokiečiais žygiuojant į Vilnių ir būtų sukludęs rugs. 23 d. protokolo reviziją ir ji būtų palikusi volkečių politikos sferoje iki 1944 m., tai bolševikinės okupacijos po to laiko ji tikrai nebūtų išvengusi. Tada bolševikai greičiausiai ne satelitu būtų Lietuvą pavertę, bet suruošę jai Rytprūsijų likimą. Kuo tada būtų virtusi Lietuva? Gal kokia rusiška "oblast" ir daug daugiau kolonizuota sovietinėmis tautomis nei dabar. Tai galėjęs būti vienas "daug blogiau".

O mums išeišiams gal būtų buvęs pirmas ex enemy statusas. Mūsų vargai Vakaruose nuo to būtų žymiai padidėję ir emigracijos sąlygos labai labai pasunkėjusios. Čia būtų buvęs kitas "daug blogiau".

Visa kas pasakytą yra tik prielaidos ir jos griežtai istoriškai galvojant net ir neleistinos. Mat, istorija turi reikalo vien su įvykiais, o ne su visokiomis galimybėmis. Ji klausia, kas buvo, o ne kas galėjo būti. Bet mūsų emigrantinėje būsenoje mėgstama pakalbėti apie tuos lemtinius 1939-40 metus ir pasvarstyti "kas turėjo būti padaryta ir kas nepadaryta". Tebūna šie samprotavimai atsiliepiamas į panašias kalbas ir kartu atsakymas B. Ral lai dėl jo keltų minčių.

J. JAKŠTAS
Cleveland

MIELI TAUTIEČIAI!

Pasirendami ilgamečiu patyrimų ir nuolatiniams prekybiniais ryšiais su Lietuva kviečiame per mus pasiūsti giminiams Tėvynėje tai, kas ten naudingiausia ir reikalinga.

Siūlome šiuos vertingus siuntinius labai aukštos kokybės dovanų ypatingai nuspaustomis kainomis, įskaitant Sov. muitą ir pasiuntimą.

LKS: Vyr. arba mot. angliško gabardino lietpaltis; 3 1/2 jardų angliškos vilnonės medžiagos kostiumui ir 4 jardai pūkiaus nepermatomo nailono suknelei, tik už \$66.00.

P—3: 6 jardai šiltos angliškos vilnonės medžiagos dviems paltams ir 3 1/2 jardų ekstra geros viln. angl. medžiagos kostiumui tik už \$75.00.

V—3: 10 1/2 jardų labai tvirtų gražių vilnonių angl. medžiagų 3 eilutėms, tik už \$55.00.

N—4: 16 jardų keturioms suknėlėms nepermatomo sunkaus pageidaujamo spalvų labai gražių raštų nailono, tik už \$45.00.

Y—3 ir N—4 jungtinį siuntinį skaitome tik \$86.00 (susi-
taupo pasiuntimo išlaidos).

Ir patį vertingiausiąjį

SM siuntinį: 6 vilnonės kašmiro skarelės su gėlėmis įvairių spalvų; 6 itališko šilko elegantiškos gražių raštų skarelės ir 3 skotiškos vilnos arba orlono labai šilti susegami arba per galvą užmaunami megztiniai, tik už \$65.00

Garantuotas ir apdraustas pristatymas per 3-4 savaites. Gavėjams nereikia nieko primokėti. Viskas įskaiciuota į nurodytas kainas.

BALTIC STORES, Ltd.
(Z. JURAS)

421, Hackney Rd.,
London, E. 2., England

Seniausia lietuvių bendrovė Anglijoje, veikianti nuo 1938 m. Atstovai JAV:

L. Venckus, 7030 So. Talman Ave., Chicago, Ill. Tel. 436-0494.

GAIVA, 3570 West Vernor, Detroit 16, Michigan.

COSMOS, 327 W. Broadway, So. Boston, Mass.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Birutės Pautienytės pavardė per klaidą buvo praleista komiteto sąstate, spaudos komisijos atsiųstame pranešime. B. Pautienytė į lapkričio 13 d. manifestacijai remti komitetą Clevelande įeina kaip jaunimo atstovė.

• Vincas Gelgotas, buvo parvykęs praleisti savo atostogas Clevelande, šeimos ir artimųjų tarpe. Rugpiūčio 22 d. išvyko atgal į Fort Ord, Calif., kur dabartiniu metu atlieka karinę prievolę dirbdamas kariuomenės ligoninėje.

• L.K.D. Sąjungos Clevelando skyrius rugpiūčio 29 d., sekmadienį, 2 val. p. p., Čiurlionio ansamblio namų sodelyje rengia gegužinę. Skyriaus nariai dalyvauja su šeimomis, taip pat kviečiami ir svečiai.

• Moterų Sąjungos 36 kuopos suaktyvinis — 35 metų veiklos banketas įvyks Naujojoje parapijoje rugsėjo 12 d., 3 val. p. p. Visi kviečiami dalyvauti.

• V. Nagevičienė, mirus Onai Karpienei, išreikšdama jos vyrui užuojautą, skiria 10 dol. Čiurlionio Ansamblio monografinės leidimui, žinodama, kad velionė tas reikalus buvo arti širdies.

AR PABRANGS BLUE CROSS SVEIKATOS DRAUDIMAS?

Blue Cross kreipėsi į Ohio valstybės apdraudimo departamentą, prašydamas leidimo pakelti ligoninės patarnavimo premijas 18.6 proc. Pakėlimas motyvuojamas tuo, kad ryšium su ligoninių personalo atlyginimo padidėjimu, Blue Cross šiaurės rytinėje Ohio valstybės dalyje turėjo daugiau kaip 1 mil. dol.

nuostolių 1965 m. Jeigu toks leidimas pavyktų gauti, nuo š. m. spalio 15 d. apdraustieji turėtų mokėti 1-2 dol. brangiau kas mėnesį.

Jeigu ne priimtasis JAV sveikatos draudimo įstatymas (Medicare), Blue Cross būtų turėjęs prašyti pakelti ne 18.6%, bet 23.7%, nu-rodo vykd. Blue Cross vice-prezidentas V. R. Burt. Clevelando miesto meras R. S. Locher, gindamas savo miesto gyventojų interesus, pasisakė kovosias prieš tokį sveikatos draudimo pabranginimą. Ohio valstybės draudimo departamento superintendentas W. R. Morris pareiškė, jog prieš suteikiant leidimą, reikalaus būsiąs stropiai ir ilgai ištirtas. Clevelando AFL-CIO darbo Federacijos prezidentas O'Malley išsireiškė, jog kiekvieno cento pakėlimas turės būti pagrįstas ištikinančiu reikalu.

Jeigu toks pakėlimo leidimas būtų suteiktas pilnai ar tik iš dalies, tai būtų dešimtą kartą Blue Cross premijų už sveikatos draudimą pakėlimas nuo 1947 metų.

NUOTAIKINGA GEGUŽINĖ

Dailiame slėnyje, nusileidžiančiame iki upelio, jaukiai praleista rugpiūčio 22 dienos popietė. Gėlės, krūmai, medžiai, takeliai, lapinės — visa tai, kad ir be ypatingos prabangos, džiugino akis ir kuto Lietuvišką širdį. Skoningai įrengtos, erdvios rezidencijos savininkai Visockai parodė malonų prielankumą SLA 136-os kuopos gegužinei.

Keletą kartų po truputį lašenojo lietus, tad narių ir svečių pasirodė mažoka, bet niekas ne-nuobodžiavo: suaugusiems — pašnekesiai, kortos, dainos ir muzika įvairino laiką, o vaikams — žaidimai, grumtynės ir visokios išdaigos. Daug dovanų teko vieniems ir kitiems iš laimėjimų. Bendra darna ir šeiminių bei šeiminių rūpestingumas sudarė šaunios pramogos įspūdžių. Visi atsilankiusieji atrodė patenkinti.

Tenka nuoširdžiai dėkoti už išvermingą trūšą vyriausią šeiminių O. Šilerienei ir visur kantriai plūšusioms A. Benokraitienei, M. Gaižtūnei, E. Gri-galūnienėi, M. Tarutienei ir A. Visockienei, taip pat ne mažiau darbštiems V. Benokraitėiui, K. ir P. Gaižūčiams, I. Stankevičiui, R. Šileriui, Z. Taručui ir I. Visockui. Žinoma, kad beveik visi minėtieji yra aukoję įvairių skansonių bei dovanėlių. Visus gi noriai ir gausiai aukojusius įvardinti būtų neįmanoma. Vaisinta gardžiais ir rinktiniais patiekalais.

Vladas Brazilius

CLEVELANDO LIETUVIAI!

Jau 25 metai kaip komunistinė Rusija pavergė Lietuvą. Mūsų broliams ir sesėms užšauptos burnos, Lietuvos žmonės verčiami priimti melą, kad komunistinė Rusija išlaisvinusi Lietuvą.

Tėvynės meilė ir brolių bei sesių aimana reikalauja, kad mes, atsidūrę laisvam pasauly,

demaskuotume sovietų melą. Mes privalome protestuoti Jungtinėm Tautoms Lietuvos pavergimą ir kelti jos klausimą.

Lietuvių manifestacija įvyks 1965 m. lapkričio 13 d., — šeštadienį 12 val. Madison Square Garden arenoje, New Yorke. Turime pademonstruoti JAV visuomenę, kad Lietuva dar gyva įeiga.

Sudarytas Komitetas Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti. Jis įteiks rezoliucijas ir memorandumus Jungtinėms Tautoms ir Jungtinių Tautų atstovyboms, ragindamas jas kelti Lietuvos bylą Jungtinėse Tautose.

Tik vieninga Lietuvių Manifestacija paveiks pasaulio sąžinę ir sukles platesnį domėjimąsi Lietuvos reikalais.

Manifestacijos pasisėkimas priklauso nuo mūsų medžiaginės paramos ir asmeninio dalyvavimo. Lėšų sutelkimui ir visais kitais reikalais rūpintis Clevelando liet. organizacijų atstovų susirinkimo išrinktas KLNA Clevelando skyrius. Pagal išgalę malonėkite paskirti auką, kuri padės Manifestaciją įvykdyti. Paskirtą auką prašome įteikti įgaliojimus aukų rinkėjams arba įteikti KLNA Clevelando skyriaus išduotam Ligoninui Lėšų rinkimui — 3142 Redwood Rd., Cleveland Hts, Ohio 4411, telef. 371-5940, arba Lietuvių Bankui (Superior Savings and Loan Assoc., 6712 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103) sąskaita 25547.

KLNA Clevelando Sk.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

REIKALINGA PORA

namų, kiemo darbams, bei virinimui. Tik dienomis. Bevaikėje šeimoje. Shaker Heights, WY 1-2137, (91-92)

REIKALINGOS MOTERYS DARBUI PRIE "POWER" SIUVAMŲ MAŠINŲ

Pastovus darbas. Pageidaujamos prityrę akordiniam darbui siuvėjos, nors bus priimamos ir kitos.

Garantuotas valandinis atlyginimas. Aukštas akordinio darbo atlyginimas. Iki 45 m. amžiaus. Teirautis 8:30 val. iki 4 val. p. p. nuo pirmadienį iki penktadienį (prie Lorain Ave.).

JOSEPH & FEISS CO.
2149 W. 53 St.

PARDUODAMI NAMAI

Pelnui. 6-6-1. Elm.-Alder rajone. Didelis salionas, valgomasis. Gazo apšildymas. Garažas. St. Philomena's parapijoje. Savininkas skuba parduoti. Siūlyti savo kainą. Prašo \$18,900.

— o —
Schenely prie Lake Shore. Patrauklus colonial. Židiny. Didelis valgomasis. Šviesi virtuvė su nuošaliu valgomuoju kambariuku. Garažas. Naujos parapijos rajone. Netoli visų patogumų. Prašo \$18,900.

KEENER REALTY
401 E. 200 St.
481-1226

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGSĖJO 12 D. Katalikų Moterų S-gos 35 metų sukakties proga banketas Naujosios Parapijos salėje.

RUGSĖJO 19 D. — Lietuvių Bendruomenės Tautos Šventė, Iškilmės Lietuvių Kultūriname Darželyje. Antra dalis: Lietuvių Dienos koncertas naujos parapijos salėje. Rengia LB I ir II apylinkės.

RUGSĖJO 25 d. banketas-balius Dirvos sukakties proga, Ruošia ALTS-gos Clevelando skyrius.

SPALIO 2 D. Neringos ir Pilėnų tuntų tėvų komitetų rengiamas balius šv. Jurgio parapijos salėje.

SPALIO 16 D. Čiurlionio Ansamblio balius.

SPALIO 17 D. Pietūs. Rengia Vysk. M. Valančiaus mokyklos tėvų k-tas.

SPALIO 23 D. šv. Kazimiero liet. mokyklos parengimas.

SPALIO 24 Kristaus Karaliaus minėjimas Naujosios Parapijos salėje.

SPALIO 30 D. Lithuanian Village Bendrovės tradicinis metinis balius Lietuvių salėje.

SPALIO 31 D. tradicinė vakarienė Naujosios Parapijos salėje.

LAPKRIČIO 6 D. Vakaras jaunimui. Rengia Vysk. M. Valančiaus mokykla.

LAPKRIČIO 21 D. Neringos tunto iškilminga sueiga šv. Jurgio parapijos salėje.

LAPKRIČIO 27 D. Lietuvos Kariuomenės šventės minėjimas šv. Jurgio parapijos salėje. Rengia L.V.S. Ramovė.

GRUODŽIO 26 D. Kalėdų Eglutė. Ruošia Vysk. M. Valančiaus mokykla.

GRUODŽIO 31 D. Tradicinis Lietuvių Bendruomenės Naujųjų Metų sutikimas, šv. Jurgio parapijos salėje.

1966

SAUSIO 9 D. šv. Kazimiero liet. mokyklos eglutė.

SAUSIO 29 D. Liet. Budžiams remti valdyba ruošia tradicinį blynų balių šv. Jurgio parapijos salėje.

VASARIO 5 D. Ateities klubo balius.

VASARIO 19 D. šv. Kazimiero liet. mokyklos parengimas.

VASARIO 20 D. Aukuro ansamblio išvokoms paremti pietūs. Rengia Vysk. Valančiaus mokyklos tėvų komitetas.

BALANDŽIO 3 D. Aukuro ansamblio metinis koncertas.

BALANDŽIO 16 D. Vysk. Va-

ASFALTUOJAME KIEMO ĮVAŽIIVIMUS

IŠARDOME SENUS PASTOVI DANGA SUTVIRTINAMI ŠONAI
Tel. 431-9213 (86-93)

lančiaus mokyklos abiturientų, tėvų ir rėmėjų balius.

BALANDŽIO 17 D. Margučių rėdinių. Ruošia Vysk. Valančiaus mokykla.

BALANDŽIO 23 D. Dirvos balius.

BALANDŽIO 30 D. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės specialus parengimas.

GEGUŽĖS 8 D. Motinos Dienos minėjimas. Ruošia Vysk. Valančiaus mokykla.

BIRŽELIO 5 D. 1966, šv. Kazimiero Lituanistinės Mokyklos mokslo metų užbaigimas.

BIRŽELIO 19 D. Vysk. Valančiaus mokyklos gegužinė.

RETA PROGA

įsigyti papiginta kaina Dirvos išleistas knygas.

PALIK AŠARAS MASKVOJE

B. ARMONIENĖS atsiminimai iš Sibiro, lietuvių kalboje. Knyga gausiai iliustruota retomis nuotraukomis. KAINA \$3.00

KELIAS Į KAIRĘ

ALES RŪTOS romanas, premijuotas Dirvos konkurse. KAINA \$3.00

DAILININKAS RAUBA

VINCO RAMONO novelės.

KAINA \$3.00

ALMA MATER

R. SPALIO romanas iš studentų gyvenimo Nepr. Lietuvoje. KAINA \$5.00

Visų keturių knygų bendra kaina \$14.00, bet Dirvos skaitytojai naudodamiesi knygų išpardavimo vaju, moka tik

10 DOL.

už keturias knygas.

— I S K I R P T I —

DIRVOS ADMINISTRACIJAI

6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Prašau man išsiųsti keturias knygas: Palik Ašaras Maskvoje, Kelias į Kairę, Dailininkas Rauba ir Alma Mater, už papigintą kainą — 10 dol.

Pavardė ir vardas

Adresas

Prie šio jungiamas čekis ar money order 10 dol. sumoje.

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes aprenksime Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir palta, MANHATTAN marškiniai, LEE ir DISNEY skrybelės. Krautuve Jūs laukiami kasdien, o sekmadieniais nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4640 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nuošimčių! Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

PARAMA-

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. 3 Str. French Cognac 5th 4.59
2. Grain Alcohol 190 proof U.S.P. 5th 4.89
3. Armagnac Imp. French Brandy 5th 4.39
4. Riccadonna Vermouth 30 oz. Bott. 1.29

5. Zubrovka 100 proof 5th 4.75
6. Napoleon Imp. French Vermouth 5th 1.19
7. Bordeaux French Wine 5th 0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

KEEP...

X AUGUSTUS G. PARKER

CHIEF JUSTICE

of
CLEVELAND MUNICIPAL COURT
Election Day — November 2, 1965

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Inž. V. Mažeika, Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdybos pirmininkas, rašo, kad Neo-Lithuania palaikys ir remis Dirvą ir ragins bei įpareigos visus savo korporantus prenumeruoti ją ir bendradarbiauti straipsniais.

• Rimos Buinytės, Broniaus ir Valerijos Buinių dukters sutuoktuvės su Gabrieliu Mironu įvyks š. m. rugpjūčio 28 d., Philadelphia, Pa. Abu jaunieji yra aktyvūs Korp! Neo-Lithuania nariai.

• Bronė ir Jonas Tamašauskai iš Worcesterio, Mass., paaukojo Lietuvii Fondui šimtą dolerių.

• Andrius Klemas šių metų rugpjūčio 2 d. mirė Bingen/Rhein, Vokietijoje, eidamas 67 amžiaus metus. Kilęs iš Slavikų apylinkės. Buvo savanoris - kūrėjas. Baigęs Karo Mokyklos pirmąją laidą dalyvavo kautynėse dėl Lietuvos laisvės ir tarnavo Vietinės Brigados štabo adjutantu. Dalyvavęs Klaipėdos krašto atvadavime, nuo 1923 metų buvo Krašto Gubernatoriaus reikalų vedėju, o nuo 1934 metų — Klaipėdos Uosto Direkcijos reikalų vedėju. Kaip labai tolerantiškas ir malonaus būdo žmogus bu-

vo mėgiamas ir gerbiamas. Paliko nuliūdime žmoną Mariją, sūnų Amadeu-Vytį ir brolių Albiną — abu pastarieji Kolumbijoje — su šeimomis.

NEW YORK

KVIEČIAME NEW YORKO LIETUVIUS Į TALKĄ

Žygio į Jungtines Tautas idėja jau prigijo keliolikoje lietuvių kolonijų JAV-se ir Kanadoj, kur jau veikia komitetai šiam žygiui paremti. Apie 300 veikėjų talkininkauja žygio organizavimui. Bendrinės lietuvių organizacijos, spauda, radijo valandėlės ir visa eilė žymiųjų lietuviškos išeivijos vadų yra įsijungę į žygio rėmėjų eilės. Atėjo laikas ir plačiai New Yorko visuomenei konkrečių darbų ateiti žygio organizatoriams į talką. Iš New Yorko visuomenės tikimasi daugiau talkos nei iš bet kurios kitos lietuvių kolonijos, nes juk čia yra žygio centras, New Yorke yra Jungtinės Tautos, New Yorke yra ir didysis Madison Square Garden, kur lapkričio 13 suplauks keliolika tūkstančių lietuvių pareikšti pasauliui apie lietuvių tautai daromą skriaudą, ir reikalauji ją atitaisyti.

Komitetas Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti nori painformuoti New Yorko visuomenę apie atliktus darbus ir apie problemas, kurias organizatoriams teks nugalėti. Komitetas taip pat kvies visuomenę savo darbu talkininkanti žygio organizatoriam.

Tuo tikslu yra šaukiamas visuomenės susirinkimas ši sekmadienį, rugpjūčio 29 d., 12 val. Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyne. Pranešimus padarys KLNA Koordinatorius Romas Kezys ir finansinės sekcijos pirm. Antanas Reventas. Visi kviečiami dalyvauti.

CHICAGO

• Chicagos Aukštesnioji Lituanistikos mokykla, veikianti Jaunimo Centre, 5620 So. Claremont Ave., mokslo metus pradeda rugsėjo 11 d.:

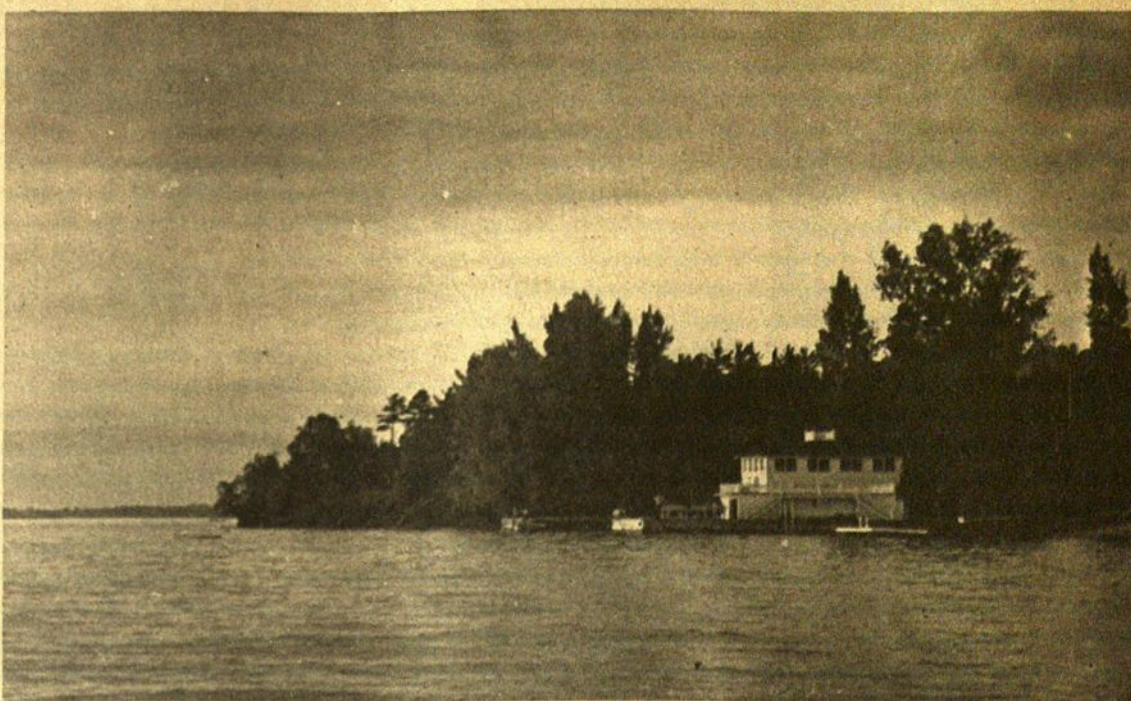
9 val. ryto senųjų mokinių registracija;

9 val. 30 min. pataisų egzaminai, vasaros darbų grąžinimas ir patikrinimas;

10 val. 30 min. naujųjų mokinių registracija ir egzaminai. Registracijos ir egzaminų mokesčiai po 3 dol., už mokslą — 35 dol. metams.

Mokykla laikosi LB JAV Švietimo tarybos nuostatų ir programos. Į mokyklą priimami mokiniai, kuriems šiais metais sueina 12 metų ir vyresni. Išimtiniais atsitikimais priimami ir 11 m. Baigę lituanistikos mokyklą 8 skyrius priimami į mokyklą be egzaminų. Tą dieną jie sumoka registracijos mokesčio ir pristato pažymėjimą. Nėbaigę laiko stojamuosius egzaminus iš pradžios mokyklos kurso. Ypatingas dėmesys kreipiamas į lietuvių k. mokėjimą raštu (diktantas ir atpasakojimas) ir žodžiu (mokėjimas skaityti ir atpasakoti). Laiką egzaminus ir aukštesnes klases turi mokėti persokamu klasių kursą. Informacijai skambinti po 6 val. v. LU 5-2629. (sk.)

• Lietuvii Moterų Federacijos Chicagos klubas rengia Derliaus balių spalio 30 d., Jaunimo Centre. Rengė-os yra pasišovusios balių suorganizuoti ir praveisti, galimai, aukštesnio kultūrinio lygio.

Prie neolituanių stovyklos esanti laivų prieplauka ir šokių salė.

J. Gaižučio nuotrauka

DETROIT

MOKSLO METAMS BESIARTINANT

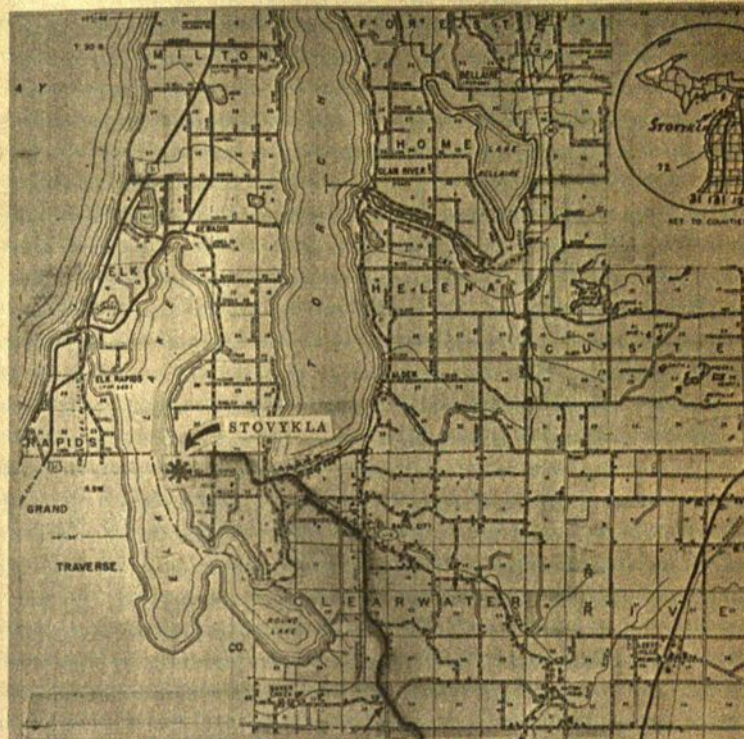
Dr. V. Kudirkos Vardo Lituanistinėje Mokykloje naujieji mokslo metai prasidės rugsėjo 11 d. Pamos, kaip ir pereiniais mokslo metais, vyks kiekvieną šeštadienį gražioje, erdvioje Redfordo valdinės mokyklos patalpose, kur yra didžiulė salė ir aikštė mokiniams pertraukų metu pažaisti. Mokykla yra toli nuo didelio judėjimo ir triukšmo gatvių ir turi puikią mašinoms pasistatyti aikštę.

Šiais mokslo metais bus mokomi visi aštuoni skyriai. Mokomieji dalykai bus perteikiami, prisilaikant aštuonių metų lituanistinės mokykloms LB Švietimo Tarybos nustatytos programos.

Daugelis domisi, koks bus mokytojų sastatas. Jis bus toks: kun. B. Dagilis, J. Dunčienė, G. Gobienė, K. Gričius, D. Kaupienė, V. Keblienė ir V. Patalauskienė.

Tėvai, norintieji į šią mokyklą savo vaikus leisti, maloniai prašomi pranešti man prieš mokslo metų pradžią tel. WE 4-5224, tėvų komiteto pirmininkui V. Petruliui tel. 533-8918 ar V. Vaitienei tel. LO 5-8385. Mokinių, kurie pereiniais mokslo metais šią mokyklą lankė, iš anksto registruoti nereikės. Jie bus užregistruoti, atvykę į mokyklą, rugsėjo mėn. 11 d.

K. Jurgutis,
Mokyklos vedėjas

VAZIUOJANTIEMS Į Korp. NEO-LITHUANIA STOVYKLĄ

Detroitiškams: imti kelią 75, atvažiuojantiems iš Clevelando pasukti keliu 23 į šiaurę, o chicagiškams geriausias kelias 131 arba 31.

Detroito ir Clevelando keliai sueina į 75 kelią ir juo reikia važiuoti iki 72 kelio ir čia pasukti į kairę, į KALKASKA. Pravažiaujus Kalkaską, miškais apaugusius kalnelius, maždaug už 6 mylių stebėti į dešinę parašą RAPID CITY (arba REX TERRACE, kurį žadėjo iškabinti). Nuo čia atidžiai sekti užrašus REX TERRACE.

Tarp kitko, jei, važiuojant 72 kelių kelio rodykles į Rapid City nepastebėsite ir jau perkirsit geležinkelį, grįžkit atgal, nes kitu atveju atsidursite Traverse City. Chicagičiai, jei važiuoja 131 keliu, naudojasi tomis pat informacijomis, kaip detroitiečiai ir clevelandiečiai, jei važiuoja 31

keliu, tai privažiavus 72 pasukti į dešinę. Važiuojant, kitomis priemonėmis autobusu, lėktuvais, arba traukiniais reikia važiuoti į TRAVERSE CITY. Lėktuvų linija, kuri aptarnauja šią kampa yra NORTH CENTRAL AIR LINES.

Atvažiavus į Traverse City, paskambinti tel. Torch River FA 2-4255.

Taip pat visais kitais laikais, dėl informacijų ar rezervacijų naudoti aukščiau minėtą telefoną ir skambinti Jonui Gaižučiui arba stovyklos vadovui Algiiui Sparauskui.

Laiskus rašyti šiuo adresu: Korp! Neo-Lithuania, Rex Terrace, Inc., Alden, Mich.

Jonas Gaižutis

CHICAGIŠKĖS NUOTRUPOS

KOKS yra spaudos uždavinys: naujienas skelbti ar jas slėpti? Su tokiu klausimu buvo susidūrę chicagiškių NAUJIENŲ skaitytojai, 2 mėnesius neradę vyr. redaktoriaus dr. P. Grigaičio žodžio. Nors tame dienraštyje netruksta žinių apie paskirų žmonių smulkius pergyvenimus, apie dr. Grigaičio sunegalavimą nė žodelio. Apie tai galima buvo spėti tik iš Naujienų vedamųjų. Spėliojimai apie dr. Grigaičio likimą pasibaigė jam pasirodžius dienraščio gegužinėje...

TYLA galima daug ką apelti... DRAUGAS praneša apie naują pasitarimą sukelti daugiau lėšų lietuvių kopyčiai Washingtonė. Jame tačiau nieko nebuvo kalbama apie tos kopyčios meninį apipavidalinimą, nors dėl esamų projektų buvo pareikšta rimtų abejonių ne tik DIRVOJE, bet ir pačiam DRAUGE. Atrodo, kad vyskupo V. Brizgio nuomone visuomenės uždavinys yra sudėti pinigų, rūpestį kas su jais bus padaryta, reikia palikti kaž kam kitam...

KALBANT apie meną ir tikybą... Greitai įvyksiančios Liturginės Savaitės proga, Conrad Hilton viešbutyje bus suruošta liturginio meno paroda, kur iš lietuvių dalyvaus A. Valeškos studija. Tarp kitko balandžio 9 d. mirus kardinolui Albertui Meyerui ir naujam paskirtam arkivyskupui John Patrick Cody tik šią savaitę pradėjus eiti pareigas, Chicagos diocезijoje visą pereinamą laikotarpį buvo jaučiamas tam tikras netikrumas ir klebonai vengė imtis didesnės iniciatyvos, nebūdami visai tikri dėl naujo arkivyskupo nusistatymo. Besiverčią bažnyčių statyba bei dekoravimu tai ypač skaudžiai pajuto. Reikia atsiminti, kad Chicagos diocезijoje yra net 460 parapijų, 434 katalikų parapijinės mokyklos, 90 aukštesnių mokyklų, 14 seminarijų, 6 universitetai, 22 ligoninės, 49 kapinės, 33 prieglaudos, 9,700 vienuolių ir 2,909 kunigai...

ČIURLIONIO galerijoje sezonas prasidės J. Kelečiaus ir T. Valtaus parodomis. Parodos turi prasmės, jei dailininką galima parduoti savo paveikslus. Kadangi lietuviškoje Chicagoje jų lankytojų ir galimų pirkėjų skaičius yra ribotas, reikalinga speciali politika leidžiant prisistatyti galimai daugiau kūrėjų. Tokią politiką vesti nelabai lengva, nes kai kurie dailininkai nori turėti savo parodas galimai dažniau, kad ir savo gimimo dienos progomis...

SENSACIJA dailės srityje... Antanas Nakas, teisininkas virtęs muziku, dabar galvoja apie savo paveikslų parodą. SEKANTIS Chicagos lietuvių operos pastatymas? Galvojama apie Traviatą!

(vm)

Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdyba pavedė filisteriui Petriui Vėbrai pagaminti korporacijos herbą, kurį galėtų įsigyti korporantai. Toks herbas, 14 x 16 colių didumo, masyvus, jau pagamintas ir Vyr. Valdybos pripažintas geru. Herbo kaina 30 dol. Norintieji įsigyti prašomi užsakymus siųsti iki šių metų gruodžio 31 d. Petriui Vėbrai -- 5731 S. Washtenaw St., Chicago, Ill. 60629, Tel. 925-0693.

GERIAUSIAI PAILSĖTI PER ATOSTOGAS GARSIAJE
CAPE COD - OSTERVILLE
KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO — GRAZIOJE LIETUVIŠKOJE
JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir k. dekoratyvinių medžių parko. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus jūros pliažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Visa tai suteiks Jums tikrą poilsį ir sustiprins sveikatą, todėl visi maloniai kviečiami atvykti praleisti savo atostogas.

Vila AUDRONĖ jau atidaryta ir priima svečius vasarajimui. Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ. Mrs. M. Jansonas, 87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655, telef. 428-8425.